

DER-GİBİ

GİRESUN SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

Şiir

Deneme

Hasbihal

Söyleşi

Fabl

Derleme

Makale

Mayıs 2023
8. Sayı

DER-GİBİ

Giresun Sosyal Bilimler Lisesi Okul Dergisi

SAHİBİ:

Giresun Sosyal Bilimler Lisesi Adına
Hakan DEMİR (Okul Müdürü)

GENEL YAYIN YÖNETMENİ:

Nida SAĞLAM

YAZI İNCELEME KURULU:

Özlem ÖNAL
Hakkı ÖZDEMİR

GRAFİK- TASARIM:

Nurgül ELMAS

İLETİŞİM:

ADRES: Giresun Sosyal Bilimler Lisesi Aksu Mahallesi 49.Sokak
No/43 Merkez/GİRESUN
TELEFON:0(454) 215 76 71 - 72

BASKI:

Bu dergi Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği esaslarına göre hazırlanmıştır.

01

OKUL MÜDÜRÜ HAKAN DEMİR

03

SAADET RAHINDA ŞAHSİYETİN ZUHURU VE TADİLİ

05

POSTMODERN KOŞMA

09

AÇELYALAR

11

SULTAN ŞAİRLER

16

SERZENİŞTE KALAN

19

KASIMDA YAS BAŞKADIR

21

BÜYÜK BİRADER SENİ GÖZETLİYOR

25

MÜLAHAZALAR

28

SİMSİYAH GÖKYÜZÜMÜZ

32

EMANETİM CUMHURİYET

36

GECE VE GÜNDÜZ

38

GENÇLİĞİMLE BAŞBAŞA

43

TOPRAK ANA

47

BİR EKİM GECESİNİN SABAHI

51

KİMYA HER YERDE

02

EDİTÖR NİDA SAĞLAM

04

Y/ARALAR

05

MOR MÜREKKEP

10

ELBET BİR GÜN SON BULACAK

13

KÜÇÜK BİR HAYATIM VAR BENİM

17

KENDİ GÖK KUBBEMİZ

20

YALNIZ ADAM

23

ŞEHİT AİLESİYLE SÖYLEŞİ

27

GÖNÜLDEN GÖNÜLE

29

KAN, AZİM, İNANÇ

33

CITROEN DS İLE BİR YOLCULUK

37

GALATANIN KARANLIĞINDA

41

O BİR ÖĞRETMEN

45

PIRAZİZ KAYMAKAMIYLA HASBİHAL

49

MELTEM RÜZGÂRI

52

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

Kıymetli Okuyucular,

Giresun Sosyal Bilimler Lisesi olarak vizyonumuzun somut ürünlerini sergilediğimiz çalışmalardan biri olan Dergibi'nin yeni sayısında buluşmanın mutluluğu içindeyim. Bunu söylerken hiçbir mübalağada bulunmuyorum. Zira Dergibi dışında öğrencilerimizin hazırladığı iki de kitap projesi baskıya hazırdır. Bunlardan biri daha evvel Latin harfleriyle hiç yayımlanmamış olan Ercüment Ekrem Talû'nun "Kopuk" adlı romanının yayımlanmaya hazır hâle getirilmesidir. Normalde üniversitelerin yapması gereken bu çalışmayı Giresun Sosyal Bilimler Lisesi 11. Sınıf öğrencileri, öğretmenlerinin refakatinde hazırlamışlardır. Okulumuzda düzenli şekilde yapılan atölye faaliyetlerinin Giresun'daki diğer ortaöğretim kurumlarıyla da paylaşılarak düzenlenen bir seçkisi de kitaplaşma arifesindedir.

Yazma faaliyetlerinin basılmasının okul kültürüne katkısı çok önemlidir. Bunlar kalıcı eserler olarak bugünün öğrencilerinin, öğretmenlerinin yarının öğrencilerine ve öğretmenlerine mirasıdır. Dergibi bu mirasın hareketli ve sürekliliği olan bir halkasıdır.

Okul kültürümüzün çok önemli bir parçası olarak gördüğümüz okuma ve yazma etkinliklerini fazlaca önemsiyoruz. Öğrencilerimizin hem iyi birer okur hem iyi birer yazar olmaları hususunda onları destekleyip yüreklendirmek için giriştiğimiz çabalardan biri de bu dergiyi çıkarmaktı.

Dergi fikri ortaya ilk çıktığında onların yüzünde gördüğümüz heyecan ne kadar doğru yol izlediğimizi bize gösterdi. Öğrencilerimizin dergi konusunda ne kadar hevesli olduğunu gördük. Okuyacağınız yazılar, onların bu heveslerinin çok sayıdaki yansımından süzülen ürünlerdir. İsterdik ki her biri birbirinden güzel olan bütün yazıları buraya alabilelim ancak bunun mümkün olmayacağını sizler de takdir edersiniz. Ayrıca okulumuzun yayın faaliyetleri çok yönlü ilerlediği için tematik yayınlara da alan açtığımızın öğrencilerimiz ve velilerimiz tarafından bilindiğine kaniyiz.

Ben ne kadar anlatırsam anlatayım bu sayfayı çevirdikten sonra bütün söylediklerimi fazlasıyla göreceksiniz, müşahede ve takdir edeceksiniz.

HAKAN DEMİR
OKUL MÜDÜRÜ

MERHABA SEVGİLİ DER-GİBİ OKUYUCULARI,

Yeni sayımızla yine karşınızdayız. Her sayı bizler için yeni bir heyecan yaratıyor. Dergi çıkarmak bir ekip işi olmakla beraber aynı zamanda bir gönül işidir. Bu dergimizdeki tüm yazılar aynı zamanda bir yolculuğun ürünüdür. Bir kalem ve bir düşünce ile çıkılan bir yolculuk...

Duyguların birçok ifade ediliş şekli bulunmaktadır ve yazmak da bu ifade ediliş yöntemlerinden birisidir. "Ruh yazının icadından beri ölümsüzdür." der Cemil Meriç. Evet ,yazı yazmak bir eylemdir ancak sadece bir eylem değil insanın kendisini bulmasıdır. Çünkü düşündüklerimiz, hissettiklerimiz ancak yazıldıklarında vücut bulur, nefes alır, diğer insanlara ulaşır.

Her sayfada ayrı bir emeğin yer aldığı ,düşünmenin ve çalışmanın ürünü olan dergimiz tamamıyla öğrencilerimizin ve değerli öğretmenlerimizin ortaya koymuş olduğu bir çalışmadır .Bir insanın iç dünyasının yansımaları ,hayat akıp giderken durup düşünemediklerimizi, bazen geride bıraktıklarımızı bazen de bir türlü sıra gelmeyenleri anlattığımız dergimiz ,her yeni sayıda bir basamak daha çıkma azmiyle geleceğe umutla ve sanatla yürüme gayreti içerisinde siz kadirşinas okuyucularımızın karşısında olmaya devam edecektir.

Sağlıcakla kalın...

Nida SAĞLAM
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

SAADET RAHINDA ŞAHSİYETİN ZUHURU VE TADİLİ

Evvela söze saadetten başlamak isterim. Başarılı olma yolundaki önemini anlamanızı ve bu vasıtayla da bilinçlenmenizi arzularım. Saadet yani kelime anlamı ile mutluluk veyahut bahtiyarlık, hayat rahında beşerin sahip olması gereken, muvaffaka ulaşması için yanında bulundurmasının zaruri olduğu ulvi bir ihtiyaçtır. Ulaşılması istenen, ya da istediğimiz muvaffaka daha sonra değinmekle birlikte, saadetin temini için müstelzim olan hususlarla başlayalım.

Ord. Prof. Dr. Ali Fuad Başgil, "Saadet ülkesi, muvaffakiyet diyarının biraz daha ilerisindedir." demiş, muvaffak olmanın saadete erme hususunda yeterli olmayacağını belirtmiştir. Nitekim söylemleri doğru, gençlere yol gösterici de olmuştur. Kaleme aldığı birçok eserinde saadet yolunu aydınlatmak istemiş, gençlerin de bundan ders çıkarmasını sağlamıştır. Saygıdeğer yazarın görüşlerinden hareketle söylemek isterim ki, hayat yolu uzun ve değerlidir. Bu değerli ve zorlu imtihan içerisinde her daim saadete ulaşmak isteyecek ve bu uğurda ilerleyeceğiz. Hülasa bu yol şahsiyetimizi oluşturmada belirleyici olacak. Şahsiyetin zuhuru, gelişimi ve tadili doğumdan başlayıp ölüme uzanan bir süreçten ibaret.

Saadetin ulvi bir ihtiyaç, ulaşılması gereken bir şahika olduğunu anlatmıştık. Bu hususu şahsiyet ile ilişkilendirmek isterim. Şahsiyetin zuhuru doğumla başlar ve gelişimi yıllar boyunca devam eder. Saadeti arzulayan insanoğlu böylece şahsiyetini de oluşturma ve değiştirme yoluna girer. Muvaffakiyeti saadet ile karıştırmamak gerekir. Bir insan evvela muvaffak olabilir, bazı şeyleri başarıp, bu başarılar ile övünebilir. Ancak muvaffakiyet devamlılığı olmadıkça hiçbir şeye yaramayacak, aksine insan şahsiyetini kötü etkileyecektir. Bir insan çok para kazanabilir, yüksek mertebelerde rahatça kendine yer edinebilir lakin saadete ulaşması için bunlar yeterli değildir. Gerçek saadet yüksek mertebelerde yer edinmekte veyahut çok para kazanıp insanlar tarafından göğe çıkarılmakta değil, sevdiğin işi bilfiil iyi yapmak ve kendini bu sevgiyle büyütmeğe geçmektedir.

Muvaffakiyete nasıl ulaşırız, şartları nelerdir? Değirmek isterim ki muvaffakiyetin temeli iradeden geçer. İnsan iradesi olan, ve sahip olduğu irade doğrultusunda kararlar verebilen bir varlıktır.

İrademizin bir sonucu olarak ortaya çıkan şeyler şahsiyetimizin oluşmasına da katkı sağlar niteliktedir. Bu bağlamda, irademizle verdiğimiz kararlardan ötürü iyi veya kötü bir şahsiyete sahip oluruz. Muvaffakiyetin şartlarından biri irade ise, diğerleri de arkadaş çevresi ve mizaçtır. Muvaffaka ulaşmak isteyen insan, iyi insanlar ile arkadaşlık kurmalı, hayatının temeline aldığı düşüncelere ve yaşayış biçimine göre hareket etmelidir. Arkadaş çevresi ve bu çevre içindeki hareketler, şahsiyetin oluşumunu etkileyen ana hususlardan biridir.

Muvaffak olmak saadete ulaşmanın başlangıç adımıdır. Hem kişisel hem de toplumsal olarak saadete ulaşmak için ilk adım, doğru şekilde yetişmek ve terbiye edilmekle birlikte, doğru arkadaş seçiminden, güçlü bir iradeden geçer. Kişisel saadete ulaşan birey, toplumsal saadeti sağlama hususunda da istekli olmalı, bu bağlamda ideal toplum düzeni de oluşturulmuş olmalıdır. Başarının sırları, herhangi bir bilimsel çalışma ile açıklanabilecek, genelgeçer maddelere sahip değildir. Kişinin başarısının sırları kendinde gizlidir. Onları bulmak ve açığa çıkarmak hem zor hem de gereklidir. Başarının sırlarını bulan kişi saadete de ulaşabilir ve evvela gerçek şahsiyetini oluşturabilir.

Sözlerimi Ord. Prof. Dr. Ali Fuad Başgil'in "Gözlemlerime dayanarak söylüyorum ki, Türk ferdi dünyanın en zeki, feraseti ve çalışkan insanlarından. Bununla beraber, Batı milletlerinden daha geriyiz. Çünkü zekamızı metotlu ve rasyonel bir şekilde kullanmıyor, zaman ve kuvvet israf ediyoruz." ifadesi ile bitirmek isterim.

Türk gençliğinin muhtaç olduğu kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur. İhtiyaç olan tek şey rasyonel ve gerçekçi düşünerek önce başarıya sonra da saadete ulaşma hususundaki arzu ve istektir. Başarıya ve saadete ulaşmak aziz Türk gencinin görevidir. Türk ülkesi şahsiyetli, çalışkan ve vicdanlı gençler yetiştirmek, ideal toplumu oluşturmaktır. Saadet rahında şahsiyet böyle doğar ve gelişir. Hülasa bu doğuş ve gelişmenin sonucundaki tadil ise insanın kendi iradesine bağlıdır. Herkes muvaffak olabilir ama saadete ermek bundan daha da ötededir.

Y/ARALAR

Özlem şarkıları vardı dilimde
Maviydi tuvâle boyadığım renkler
Kimsenin geçmediği yollarda izler aradım
Dalgalarla boğuştum hayali dehlizlerde

Sürgün oldu yüreğim sevda iklimde
Karanlık mahzende üşüyor yüreğim
Boşa adımlanan yolların yorgunluğu içinde
Kah kendime dönüyorum kah hayaller mahzenine

Yaptığı davranıştan suçlanan çocuk mahzunluğuyla
Koşullu sevmelerin korunaksız kalan yanıydım
Yürek yolculuğuna çıkmaktan korkan
Kendi içinde hicretler yaşayan biriydim

İnsan susunca bulutlanır gökyüzü
Gece susar, senin suskunluğuna eşlik eder
Gözler susar, sabaha kadar bir noktaya odaklanır istemsizce
İçselleşmiş ne varsa sana dair, hasbihâle dokunur yumruklarcasına

Neriman BEKTAŞ
DKAB Öğretmeni

POSTMODERN KOŞMA

Sarfinazar etmek üzereyim
Elimde yadigar kalemim
Öyle bir lafıgüzaf yazarım
Zahir gece yarısı gibiyim

Yine yağmurlu bir gece güzün
Zihnimde tahayyül eder yüzün
Yorgun biraz da efsunkar
gözün
Sahi neden solgun beyaz tenin

Muzır belki senin için sevgim
Sevmenin ferîştahı değilim
Girift bir duygunun içindeyim
Bir gece vazgeçmek üzereyim

Mukaddes ÇOLAKOĞLU
10/B

Zekiye ELİKESİK

MOR MÜREKKEP

“Kelime acıtır. Hacmi, ağırlığı, dokusu vardır. Tene değer ve keser. Öldürebilir de.” diyor Nazan Bekiroğlu “Kelime Defteri” adlı kitabında. Romanlarında kullandığı dil her ne kadar yalın olmasa da yazdığı deneme kitabı mor mürekkep, yalın bir üslupla ele alınmıştır. Çeşitli konular hakkında düşüncelerini kâğıda dökerek bizlere aktarmıştır. Birçok alt başlıktan oluşan Mor Mürekkep, beş ana başlık altında toplanmıştır. Kitap içerisinde en çok ilgi çeken ve aynı zamanda ilk bölüm olan “Hayat Ve Kelimeler” bölümü “hayatın anlamı” nı arayış ile başlamaktadır.

Gerek okuyucular gerek yazarlar için değişmez bir ‘ilk cümle’ gerçeği vardır. Kitabın akıcılığını sağlayan en önemli unsurdur bu. Nazan Bekiroğlu Mor Mürekkep’ te bunu yakalamayı başarmıştır. İlk cümleden itibaren, insan kendini bazı soruları sormaktan alıkoyamıyor. “İnsan, hayatının anlamını kaç yaşında çözer?” diyerek başlıyor. “Kendi hayatının anlamını çözünce ‘hayatın anlamını’ da bulmuş olur mu?” diye devam ediyor. Fakat bizleri daldırdığı derin düşünce dünyasından çok geçmeden uyandırıyor. Hayatın anlamının öznel olduğunu ve deneyimin onu oluşturduğunu söylüyor. İnsanı şekillendiren unsurlar yaşanmışlıklardır. Kelimeler ve nesnelere değil. Bunu anlamlandırdığınızı düşündüğünüz an yeni bir soru yine sert bir tokat gibi çarpıyor yüzümüze. “Peki, o zaman insan neden yazar?”. Hayatın anlamı kelimeler değilse insan neden kelimeleri kullanarak ifade etsin ki kendini?

İnsan doğası sosyal bir yapıdadır. Bir şeyleri paylaşmak ister. İletişim halinde olmak hayatta kalmanın ön koşulları içinde yer alır. Yazar, insanın görülmek ve fark edilmek istediği için yazdığını dile getiriyor. Bizlerin, diğer canlılardan ayrılmamızı sağlayan en önemli özelliği düşünebilme işlevidir. Aklımıza gelen basit bir satırı bile not alırız unutmamak için. Bu bazen bir kâğıda bazen bir telefona not edilir. Fakat fark edilmek istiyorsan duvara karalanır. İşte bu ‘karalama’ dediğimiz duvar yazılarının birer ‘yaşanmışlık’ olduğunu anlatıyor Nazan Bekiroğlu. Duvarda yazan, üç dört kelimedenden oluşan o tek bir cümle bazen uzun yaşanmış bir hayat olduğunu bizlere fark ettiriyor.

Kitabın ilerleyen sayfalarında “tecrübe, hayatın anlamı ve yaşanmışlıklar” kelimelerini açığa kavuşturarak bizleri aydınlatmaya başlıyor yazar. “Söze Hayatın Fedası” bölümünü okuyunca kitabın sağ üst köşesine “İnsan ifade ettiği söze inanmalıdır.” cümlesini yazmadan edemiyor. İlk ana bölümden çıkaracağımız ders budur. Daha önce herhangi bir çiçeğe, kuşa, insana ya da basit bir eşyaya âşık olmuş bir kişi ile onu deneyimlemeyen, hiçbir şey sevmemiş olan bir insanın “aşk” kelimesini ifade etmesi arasında büyük uçurumlar vardır. Çölde yaşayan, hayatı boyunca su birikintisi görmemiş bir insan deniz kelimesini tam olarak idrak edip algılayamaz. Fakat o kelimeyi anlatmadan, söylemeden de duramaz. İlk bölümü bu iki satır çok iyi özet geçmektedir:

“ Söylemesek ölürdük.

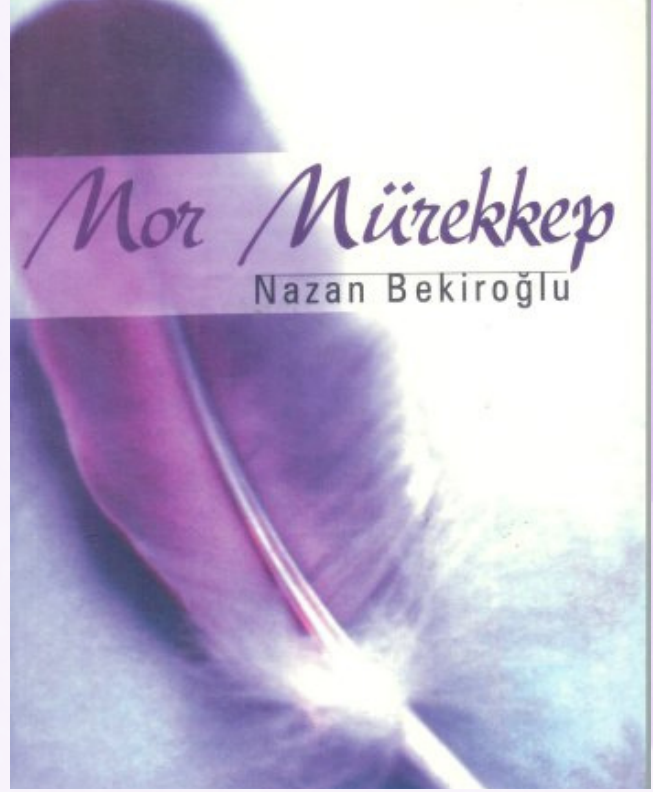
İnanmadan söyledik, yine öldük!”

Eserin üçüncü bölümü olan “Yol Arkadaşım” a yazar Rus edebiyatındaki nice yazarlardan bahsederek başlıyor. Puşkin, Tolstoy, Dostoyevski gibi pek çok yazara değiniyor. Hatta bu bölümün adını Maksim Gorki ’nin aynı ada sahip olan romanı “Yol Arkadaşım” dan alıyor.

Yazarın yaşam öyküsüne baktığımızda kendisinin bir zamanlar Tanpınar etkisinde kaldığını fakat bu etkiden kurtulduğunu görebiliriz. Lakin Dostoyevski ve Oscar Wilde’a olan ilgisinin hala etkisini sürdürdüğünü varsayarsak bunun denemelere yansması da kaçınılmazdır. “Omsk Denemesi” kısmında bahsettiği Dostoyevski’nin hayatını hayret etmeden okumak mümkün değil. Bütün psikolojik baskılara karşı dik bir şekilde ayakta kalan ve en büyük silahı kalem olarak gören Dostoyevski’ye olan ilgimiz biraz daha pekişiyor ve yazarın, birkaç sayfa önce altını kalın bir kalemle çizdiğimiz cümlelerini anlamlandırmamızı sağlıyor.:

“Rüyalarınız ters çıktı diye rüyalarınıza güvenmekten mi vazgeçersiniz, yoksa tabirciye mi? Yapabileceğiniz tek şeyi yapar, oturur, sizli bizli bir yazıya daha başlarsınız.’

Başlığı ile dahi ilgi çeken “Simurg” bölümünde, artık “harikulade’ ye yabancı olduğumuzu söylüyor ve bunun nedenini de medeniyet krizlerine bağlıyor. Simurg benzetmesi çok yerinde. Çünkü çektiği acılar, sıkıntılar sonunda kendini bulan Simurg, insanın hayata bakışının olumlu yönde olmasını sağlıyor. Mevlana’dan “Ney zehir, hem panzehir.’, Hacı Bayram Veli’den “Yandı bu gönlüm, yandı bu gönlüm, Yanmada derman buldu bu gönlüm’ alıntılarına eserde yer veren yazar kendisi ise şöyle özetliyor bu durumu; “Acıda sevinç, sevinçte acı? Sancı ilaç yazdırır, ilaç sancı.’

Her insanın en az bir defa da olsa yaşadığı “ Ben bu anı daha önce yaşamıştım.’ hissini, “dejavu’ olarak adlandırdığımız bu olayı tasavvufi bir boyutta alan yazar bunu, daha önce bahsettiği kelimelerin yaşanmışlıkları ile bağdaştırıyor. İnsanın dünyaya gelmeden önceki yaşamında bazı şeyleri deneyimlediğini ve doğduktan sonra bu kelimelerin hepsinin unutulmadığını, bir kısmının hatırdaki kaldığını, bu yüzden bazılarının bizlere daha yakın geldiğini anlatıyor. Fakat bu görüş herkes tarafından kabul edilmeyeceği gibi tartışmalara da yol açıyor. Çünkü kelimeler maddi birer yaşanmışlıktır. Hissedilir ve bireyin bir şeyleri anlatmasını, anlamlandırmasını sağlar. Bu yönüyle soyut dünyadan ayrılması gerekir. Örneğin at ve tek boynuzlu at arasındaki fark koca bir uçurumdur. Ata binersin, seversin, savaşırsın. Kısacası onunla beraber yaşarsın. Fakat bu durum tek boynuzlu at için geçerli bir durum değildir. O sadece harflerden ibarettir. Tıpkı çölde su birikintisi dahi görmeyen insanın denizi anlamlandırmaya çalışması gibi.

Eseri okurken akıllarda tek bir soru kalıyor. ‘Neden Mor Mürekkep?’ .Yapılan araştırmalar çoğu insanın maviyi sevdiğini gösteriyor. Peki, ama o halde neden yazar moru seçiyor? Bunu belki de basitçe “ O da moru seviyordur.’ diyerek cevaplayabiliriz. Lakin mavinin, yazarın bahsettiğinin aksine “yaratıcılık’ anlamı değil “hüzün’ anlamı vardır. Halit Ziya’nın “Mai Ve Siyah’ adlı romanını hatırlayacak olursak karamsarlık, umutsuzluk, hüzün temalarını işlediğini biliriz. Fakat Nazan Bekiroğlu, maviyi yaratıcılık olarak tanımlıyor. Bunun kırmızı ile yani “ilgi çekici olma’ özelliği ile birleştiren de “mor ’un oluştuğunu söylüyor. Yani mor farklılıktır. Mor mürekkep ise farklı yazılardan oluştuğunu ifade etmektedir.

Kısa denemelerin bir araya gelerek oluşturduğu Mor Mürekkep, gerçekten “mor’ un anlamını taşır. Çeşitli konularda bizleri ortak bir düşüncede birleştirir. Edebiyatı ve yazıyı daha iyi anlamlandırmamızı sağlar. Genç yazarlar için yol gösterici olma niteliği de vardır. İnsan, yazın dünyasına dair yeni bir şeyler öğreniyor ve kitabı bitirip bir kenara bıraktıktan sonra yeni şeyler karalamayı denemekten korkmuyor. Kendi yaşadığı kelimelerle yeni bir hayat ortaya koymak için yeni adımlar atmaya başlıyor.

AÇELYALAR

Bir tutam sevgi isterdim sadece
Bahçemdeki soluk çiçeklerden
Kokusu hatırlatsın seni yine
Kaybolmasın düş gözlerimden

Birkaç açelya arasına dalmışım
Güneş başımda yangın halinde
Bir deli gibi sensizliğe sarılmışım
Yıldızlı gökyüzü, sensiz gecemde

Her çiçek bir anlam taşır renginde
Senden kalan da ayrılık olsun
Seni düşündüğüm gölgelerde
Yarım kalan karanlığımız buluşsun

Bir tutam sarılma isterdim sadece
Sinemi aşkla doldursaydı bedenim
İnan dokunmaya kıyamam sana yine
Saçlarından akarken sessiz çiselerin

Ben sana gözlerimden aşık kaldım
Sol yanımda derin yaralarla birlikte
Düğmelerimi ilikler saygı duyardım
Yitmeseydik çok severken delice

Pişmanım sevemediğim için seni
Özlesem de yetmiyor kurtulmaya
Pişmanım kırdığın için kalbini
Sen yokken bu özürler neye fayda

Bahadır ALEMDAROĞLU
12/A

ELBET BİR GÜN SON BULACAK

Dem vururken harabiyetin yoksunluğundan ,
Fahr-i nefis doğruyu çağırarak.
Refah bekleyen çaresizliğin ,
Elbet bir gün son bulacak.

Yaşarken gözlerin noksanlığın isyanı ile;
Kazandığın, bir hayat olacak.
Her şey; inandığın takdirde kurtuluşun mevcudiyetine,
Elbet bir gün son bulacak.

Umutsuzluk filizini zamansızlık toprağında yeşerten fısıltı,
İnancın halinde, muvaffakiyetinle susacak.
Ebediyetini yadsıdığında hayrı kucaklayan zifiri uyku,
Elbet bir gün son bulacak.

Yaşamak arzusu kaybolmuşluğunu körelttiğinde,
İstikbal çağırısı benliğinle müşterek olacak.
Sükuneti arayan yorgunluk,
Elbet bir gün son bulacak.

Ceren KARAHASAN
12/B

OSMANLI PADİŞAHLARININ EDEBÎ

Yüzyıllar boyunca koca bir devlete hükmedip adını dünyanın en batısından en doğusuna kadar duyurmuş, bazıları insanlık tarihinin en başarılı devlet adamları arasında gösterilmiş Osmanlı padişahlarının bu kudretli yüzlerinin arkasında, ince ruhlar vardır. Şehzadelğinde iyi eğitim alarak yetişen Osmanlı padişahlarının hepsine, bir hobi edinmeleri ve bu hobilerle ruhlarını eğitmeleri Osmanlı devlet geleneğinde şart koşulmuştur. Bu sebeple birçok sultan, hobi olarak şiirler yazmış, bazıları bu işte çok profesyonelleşerek divanlar tertip etmiştir..

Otoritelerce en başarılı şiirleri ortaya çıkaran padişah, Muhibbî mahlasıyla şiirler yazan Kanunî Sultan Süleyman olarak gösterilir. Dünyanın en kısa sürede kazanılan meydan savaşı rekorunu kırarak kadar başarılı bir asker olan Kanunî, bir o kadar başarılı bir şair olarak Türk kültür dünyasında yerini alır. “Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi / Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi” meşhur beyiti de Kanunî Sultan Süleyman’ın kaleminden çıkmıştır. Lirik tarzda şiirler yazan Kanunî, aynı zamanda divan edebiyatında en çok gazel yazan üç şairden biridir.

Aynı şekilde otoriteler tarafından başarılı gösterilen bir diğer sultan şair, Avnî mahlasıyla şiirler yazan Fatih Sultan Mehmet’tir. Oluşturduğu divanda 70 adet manzume bulunan Fatih’in, dönemin kaynaklarına ve yeni akademik çalışmalara göre Latince, Arapça, İtalyanca, Farsça, Sırpça ve Homeros’un İlyada Destanı’nı aslından okuyabilecek kadar Yunanca bildiği bilinmektedir.

KİŞİLİKLERİ (SULTAN ŞAİRLER)

Ayrıca Topkapı Sarayı'nda Fatih Sultan Mehmet'in bizzat kendine ait kütüphanesi bulunmakta ve bu kütüphanede birçok farklı dilde eserler bulunmaktadır. Osmanlı döneminin en birikimli entelektüellerinden kabul edilir. "Hiç kimse yok kimsesiz herkesin var bir kimsesi / Ben bugün kimsesiz kaldım ey kimsesizler kimsesi" meşhur beyiti Avnî'nin yani Fatih'in kaleminden çıkmıştır.

Fatih ve Kanuni gibi II. Bayezid (Adlî), Yavuz Sultan Selim (Selimî), III. Murad (Muradî), II. Selim, III. Selim (İlhamî), III. Ahmed (Necib), II. Mahmud (Adlî), II. Osman (Farisî), III. Mustafa (Cihangir), IV. Murad (Muradî) gibi daha birçok padişah farklı mahlaslarla şiirler yazmıştır ve bugün birçoğunun divanları günümüze ulaşmış ve yayınlanmıştır. Özellikle Yavuz Sultan Selim'in günümüz şarkılarına dahi girmeyi başarmış "Sanma şâhim herkesi sen sadıkâne yar olur / Herkesi sen dost mu sandın belki ol ağyar olur" diye başlayan gazeli yukarıda verdiğimiz örneklere ayrı olarak Osmanlı padişahlarının yazdığı başarılı şiirlere örnek verilebilir. Yazımızı kısa tutmak adına her padişahın verdiği başarılı şiirlere birer örnek vermesek de birçok padişahın edebî kişiliğinin divan şiirine yön verecek derecede öne çıkmakta olduğunu bilmeliyiz.

Padişah örneklerinden gördüğümüz gibi, tarihte bir şeyleri başarmış, bir şekilde insanlık tarihinin akışına yön vermiş birçok padişahın ortak noktası başarılarının arkasında ince bir ruh ve bu ruhta bir edebî zevk bulundurmalarıdır.

Ahmet Oktay TUBADAN
12/A

KÜÇÜK BİR HAYATIM VAR BENİM

Küçük bir hayatım var benim. Küçük bir köyde babamın gölgesinde yaşıyorum. Neresinden tutarsam tutayım, hangi açıdan bakarsam bakayım sıradan bir hayat.

Kaderim annemin kaderine benzer. İkimiz de babamın gölgesinde. Bu karanlık gölgeden ne zaman çıkmak istesek, en karanlık haliyle anlatır dünyayı babam. Cesaretimizi kırar. Sanki ben sizi bir şeye zorlamadım demek ister gibi, çekilir bir kenara. Okumayı, okumuş insanları öyle bir anlatır ki dilim lal olur karşısında. Ama ona sorsan ben istememişim okumayı.

Daldan dala konan, eğitilmemiş cesaretlendirilmemiş bir fikre sahibim ben. Çakırcı Mustafa'nın oğluyum. Tek meziyetim babamın Çakırcı Mustafa olması. Babamın elinde avucunda yokken alın teriyle kazandığı, gece gündüz uğraştığı bakkalı işletirim. Babamın namına yakışmak için sabah ezanla çıktığım eve gökte yıldızlar parlayınca anca girerim. Akşam çıkmadan süpürdüğüm bakkalı sabah geldiğim gibi süpürmeye başlarım. Dükkânın işi bitince kapının önünü de süpürürüm. Kimse pis bulduğu bir dükkândan alışveriş yapmak istemez en nihayetinde.

Uzaktan akrabamız olan çırağım Ali'nin gelmesi gün doğumunu bulur. Kapını önünde fırça atmadan almam eşek sıpasını içeri. Uyanmanın ne kadar zor olduğunu ben de bilirim elbet ama iki kere izin versem üçüncüsünde dükkânın yolunu bulamaz, bilirim. Gelen gidene hoş sohbetle muamele etmektir görevim. Gelen müşteriye burun kıvrımak olmaz. Sakin iyi huylu bir insanın basit hayatı benimki. Yıllarımı geçirdiğim şu küçük bakkal beni ayakta tutan. Arkadaşlarım okuldan sonra sokaklarda top peşinde koşarken ben elimde bir kilo şeker evlerin arasında dolanırdım. O yüzden en iyi ben bilirim bu kasabayı. Hangi sokak daha kestirmedir, hangi havada hangi yol kullanılmalı. Şimdi bu işlere Ali baksa bile o yollar hala aklımdadır. Gidilecek yerin az buçuk ne kadar süreceğini bilirim. Eh tabi Ali'nin her siparişe çıktığında ne kadar kaytardığını da bilirim eyvallah.

Babam bakkalı bana bırakalı neredeyse üç yıl oldu. Ah ne kadar heyecanlıydım. Artık tek başımayım diye. Sonradan fark ettim babamın emekliliği sadece laftaymış. Yine o karar verir kimden ne kadar mal alınacağına.

Bu sabah yine sabah ezanıyla kalkıyorum. Hızlıca hazırlanıp çıkıyorum evden. Bu saatlerde pek kahvaltı yapasım olmaz. Ali de geldiğinde bir çay kaynatır, peynir ekmekle yeriz. Elbet yalnız değilim sokaklarda, karşıdaki fırının sahibi Salim abi de kurulmuş dükkânın önüne çayını içiyor. Bir yandan da kasabanın imamı Cihat Hoca'yla sohbet ediyorlar. Hayırlı sabahlar, diyerek kaldırıyorum kepenkleri. Önce bir temizli yapmak gerekir. Dükkânın içini süpürüyorum, dışarı çıkmadan dükkânın arka tarafında duran küçük tüpün üstüne kaynaması için su koyuyorum. Dışarıya çıktığımda karşı dükkâna bakıyorum. Cihat hoca gitmiş Salih abi yalnız kalmış. Onunla laflaya laflaya dükkânın önünü de süpürüyorum. İçeri girip rafları da düzenleyeyim derken gün çoktan doğuyor, tüpün üzerindeki su ise buharlaşmaktan neredeyse yarılanmıştı. Bir yanım Ali'nin gelmeysiğine sinirli iken bir yanım da acaba hastandı mı diye endişe içinde. Kapıya yaslanmış sokağa bakarken görüyorum kan ter içinde kalmış Ali'yi. Babacan tarafım ağır basıyor olacak ki kızmadan önce soruyorum nerede kaldığını. Biraz daha kızarak uyuyakaldığını söylüyor. Sırf uyumaktan dolayı duyduğu utanç kalbimi daha da yumuşatıyor. Hem de daha yaşitlarının kalkmasına saatler varken. Şımarmasın diye yüzüne bakmadan söylüyorum kahvaltı hazırlamasını. Bir de şımarırsa nasıl baş ederim bu çocukla ben. Yaptığımız kısa kahvaltıdan sonra Ali sabah siparişlerini dağıtmaya çıkıyor. Ben de dükkândaki müşterileri uğurlayıp kapının önüne koyduğum sandalyeye oturuyorum. Karşıdaki fırına dalmış bakarken görüyorum onu.

Aniden başım sola dönmek istiyor sanki. Etrafı kaplayan tarifsiz kokunun büyüüne kapılmışçasına sadece izliyorum köşeyi dönüp görüş açımdan çıkışını. Köşeyi döndüğü anda tekrardan çeviriyorum başımı sola. Sanki o yeniden o kokuyla, sapsarı saçlarını sallandıra sallandıra geçip gidecekti önümden. O an tüm hayatımın onun sokaktan geçiş anının tekrarlanması ile geçsin istiyorum. O sarı buklelerin sallanışlarını izlemek için gözümü bile kırpmadan verirdim ömrümün. Yeter ki o tekrardan geçsin bu sokaktan, tekrar sallansın o sarı bukleler. Benim ömrümün ne kıymeti vardı ki o şahane tablonun yanında. Ama ne ömrüm alımdı avuçlarımın içinden ne de başımı çevirdiğim yerde görebildim aradığımı. O gitti, ben baktım..

Ne kadar zaman geçti, ben ne kadar kaldım onun arkasından bilmiyorum. Ben kaldım mı onu da bilmiyorum. Kolumu dürten elle kendime geliyorum. Ali. Abi kendine gel der gibi bakıyor gözlerime. Ne olduğunu soracak cesareti yok. Sorsa dahi benim anlatacak mecalim yok. Ali'ye bir şey diyemeden geçiyorum içeri. Bir şeyler hissediyorum ama bu hissettiklerim ne bilmiyorum. Sanki kalbimin üstünde bir ağırlık var Ama ben o ağırlığı sadece kalbimin tam ortasında hissediyorum. Acaba tansiyonum mu oynadı diye düşünmekten alamıyorum kendimi. Ali'nin önüme koyduğu bir bardak su kendime getiriyor beni. Suyu görünce bir ferahlık yayılıyor içime.

Âşık oldum ben galiba. Galiba falan değil, âşık oldum ben. Tüm dişlerimi göstermek istercesine sırtırken gözlerim Ali'ye takılıyor. Sanırım onu iyice tedirgin ediyorum. Ona dönüp "Merak etme Ali kötü bir şey olmadı." Diyorum. Bana ne kadar inandı bilmem ama sözlerim üzerine dükkânın arkasına geçiyor. Ne yapıyor bilmiyorum, açıkçası şuan pek de umursamıyorum. Bir anda dükkân bana dar gelmeye başlıyor, Ali'ye seslenip koşarcasına atıyorum kendimi dışarı. Sanki burası doğup büyüdüğüm kasaba değilmişçesine bakıyorum. Karış karış bildiğimi iddia ettiğim sokaklar daha farklı, daha güzel görünüyor gözüme. Sokaklar mı değişti yoksa benim onları gördüğüm gözüm mü bilmiyorum. Etrafıma bakına bakına yürürken kendimi kasabanın çıkışındaki ormanda buluyorum. Derin derin çekiyorum içime havayı, belki sarı bukleli güzelimin kokusunu bulurum diye. Ama burnuma dolanan çam kokusuna tamah etmekten başka bir şey gelmiyor elimden.

Bu sefer yavaş yavaş dönüyorum uçarcasına geçtiğim yolları. Gidişimden daha sakın dönüyorum, yazılı kaderime, dükkâna. Bir merak doğuyor içime; kim bu güzel? Kim bu dilimi lal, gözlerimi ama eyleyen? Nasıl öğrenirim, kime sorarım bilmiyorum. Bu küçük köy yerinde sorup adına zarar vermek istemiyorum. En iyisi beni en iyi anlayacak olan kadına sormak. Annem bilmesede sorup öğrenmesi benim sormamdan daha uygun olur diye düşünüyorum. Akşama anneme soracak olmanın heyecanı ile saatler geçmez akrep ile yelkovan ise düşman oluyor bana. Kimi zaman yanlış tartarak, kimi zaman siparişi yanlış hazırlayarak ediyorum akşamı. On dakika erken indiriyorum kepenkleri bugün.

Eve gelmek kolay ama anama konuyu açmak o kadar kolay olmuyor. Nasıl sorarım, nasıl anlatırım kim olduğunu diye yemek vaktine kadar içim içimi yiyor. Annemin yemeğe çağırın sesiyle sıyrılıyorum düşüncelerimden. Bağdaş kurduğum yer sofrasındaki bir tas çorba çok geliyor gözüme. Ağzıma koyduğum lokmayı yutmakta daha önce hiç bu kadar zorlanmamıştım galiba. Annem fark ediyor halimi Suratındaki huzur veren tebessüm ile izliyor beni. Tebessümü yerimde daha fazla kıvrınmama sebep oluyor. Dayanamıyorum çıkarıyorum ağızımdaki baklayı : "Anne yeni birileri mi taşındı kasabaya? Bugün birkaç farklı yüz gördüm de meydanda." Annem pek şaşırırma benzemiyor. "Oğlum sen daha iyi bilirsin kasabaya geleni gideni, tüm gün insanlarla haşırneşir olan sensin." Annemin haklılığı karşısında ne diyeceğimi bilemiyorum. Babam yetiştiriyor imdadıma: "Sen de Gülsüm! Sanırsın çocuk kasaba meydanında dikilip milletin dedikodusunu dinliyor. Sen daha iyi bilirsin bu konuları." Annem de daha fazla uzatmak istemiyor olacak ki anlatmaya

başlıyor: "Taşınan eden yok. Sadece Nuray ablanın yeğeni ziyarete geldi. Adı Menekşe. Allah sahibine başışlasın güzel kız. Hem de öğretmenmiş. '. Adını duyduktan sonra sesler gürültüden farksız geliyor kulağıma. Ad Menekşe. Gözümü alamadığım o sarı buklelerin sahibinin adıymış Menekşe. Saflığın ve güzelliğin simgesi. Benim biricik aşkım. Kendimi daldığım düşüncelerden kaldırıyorum. Anneme ve babama yarım yamalak bir şeyler söyleyip geçiyorum odama.

Atıyorum kendimi yatağın üzerine. Sabah gün doğana kadar aynı şekilde bekliyorum. Uyumuyorum ama uyanık da değilim. Gözümüne indirilen sarı bukleli bir duvardan bakıyorum hayata. Yalnızca önümden geçip gidişini hatırlamaya çalışıyorum. En yavaş şekilde düşünmek istiyorum. Önce hangi bukle değdi sırtına. Sağ ayakla mı başlıyor yürümeye yoksa sol ayakla mı? Acaba görüyor mu beni sokaktan geçerken? Ya da görse ne düşünür benim hakkımda? Sever mi ki beni? Ben okumamış cahil bir adamken o koskoca öğretmen. Menekşe öğretmen. Ders anlatırken ne kadar güzel olur kim bilir. Ya burada yaşamak istemezse? Olsun o nerede yaşamak isterse orada yaşarız, o mutlu olsun yeter ben her işi yaparım. Acaba ilk kız çocuk mu ister erkek çocuk mu ister? Annemin adını koyar mı ki çocuğumuza? Bizim çocuğumuza?

Benim için hala endişeli olacak ki erkenden geliyor Ali. Gülyüzle karşılıyorum onu. Benim mutlu olduğumu görünce o da mutlu oluyor. Hemen başlıyor arka tarafa geçip kahvaltı hazırlamaya.

Saatler geçiyor gözüm hep yolda. Burnuma menekşe kokusu çalındığı anda koşarak çıkmaya hazırım dükkandan. Tam o anda görüyorum sarı bukleli, menekşe kokulu çiçeğimi. Koşarak çıkıyorum sokağa. Elinde olan sürüklemeli bavulu yeni fark ediyorum. Belki alışverişe çıkmıştır. Ya da ailesine bir şeyler gönderecektir. Her eline bavul alan kasabayı terk edecek diye bir şey yok sonuçta. Biraz daha yaklaşıyorum yanına, tanışmak için iyi bir fırsat olabilir. Ya da tek fırsat. Telefonu çalıyor. Hızlıca açıyor telefonu. Bir insan ne kadar zarif olabilirse o kadar zarif bir şekilde götürüyor telefonu kulağına: "Efendim anne...Evet şimdi geçiyorum otogara... Ben burada daha fazla kalmak istemiyorum...Çok istiyorsan gelip sen kalabilirsin anneciğim. Beni boğuyor burası, fazla küçük. İnsanlar sokakta yürürken bile bakıyorlar, garip bir şey yapıyormuşum gibi... Asla böyle bir yerde görev yapmam ben... Tamam anne ben otobüsten inince ararım seni. Görüşürüz.' O telefonu kapattığında koşar adımla giden ayaklarım duruyor. Gidiyor. Belli ki gelmemek üzere gidiyor. Benim dünyamı hiç sevmeden gidiyor. Güzelliğine hayran oluşuma bile saygı duymadan gidiyor.

Benim sadece birkaç dakikada görüp tutulduğum, çocuklarımızın olacağına dair hayaller kurduğum, menekşe kokulu güzelim gidiyor. Beni ardında bırakıyor. Beni içine hapsediğim hayatın içinde eskisinden çok daha mutsuz bırakıyor. Yavaş adımlarla dönüyorum küçük hapisaneme. Bu kadar üzülmemeliyim belki de. İki gün öncesinden farklı hiçbir şey yok hayatımda. Ben benim yine. Çakırcı Mustafa'nın oğlu. Kimsenin ismini dahi bilmediği kişiyim ben. Sevdiğim kadını kaybetmekten bile acizim. Çünkü kaybetmek için önce kazanmak gerekir. Ben hiç kazanmadım ki Menekşe'yi. Gönül rahatlığıyla Menekşem bile diyemedim ona. Ben hiç savaşmadım ki onun için. İşe yaramayacağını bile bile gitmek istiyorum peşinden. Gitme demek istiyorum Beni dinlemeyeceğini bile bile.

Kalbim yanıyor. Tüm vücudum alevlerin içinde kalmışçasına cayır cayır yanıyor. Sanki Menekşenin gidişine değil de benim onun peşinden koşamayışına yanıyorum. Yer ayaklarımın altında dans ediyor. Tüm dünya mutlu sanki onun gidişine. Bir benim içim yanıyor. Yanmaktan küflenmiş bedenimi daha fazla ayakta tutamıyorum. Kapanan gözlerimle kaymak için hazır bekleyen yer kayıyor ayaklarımın altından . Ben daha ben olamadan yok oluyorum.

SERZENİŞTE KALAN

Diyeceklerim vardı
Dilimin varmadığı
Gönlümün razı gelmediğı

Çizeceklerim vardı
Bir kalemde zula yapacaklarım
Dönüp ardına bakmadan gideceklerim

Aşılmaz yollarım vardı
Çıktıkça zirvenin gerisinde kalan
Yol yordam bilmeyen
Mihrabın gölgesinde kaybolan

Seyre dalışlarım vardı
Ben'sizliğin girdabında
Ben'siz de olunan
Benim benden uzak olduğum

Hatıralarım vardı
Hatırda kalan hatır niyetine
Anı defteri gibi baktıkça hatırlanan
Maziden hatrı sayılan

Bir ben vardı
Bir de beni ben olan
Bir de bana beni sevdiren
Bir bende bensiz kalan

Neriman BEKTAŞ
DKAB Öğretmeni

KENDİ GÖK KUBBEMİZ

Yahya Kemal, hayatı boyunca birçok deneme, şiir kaleme almış fakat hayattayken henüz eserleri yayımlanmadığı için “esersiz şair” olarak anılmıştır. Belki de bunun sebebi bir kelimesi için 25 yıl beklettiği şiirlerinin olmasıdır. “Şiirin ilhamla geldiğini iddia etmiyorum, çalışmak da gerektirir.” diyen Yahya Kemal hemen hemen tüm şiirleri üzerinde aylarca hatta yıllarca çalışmış olduğu gibi aynı zamanda tamamlanıp yayımlanan şiirleri üzerine de düşünmeye devam eder ve gerekli gördüğünde bu şiirlerinde değişiklik yapar. “Keşke eksik kalan şiirlerimi tamamlasam da ölsem.” diyen Yahya Kemal’in ölüm döşeğinde dahi aklındaki tek düşüncesinin şiirleri üzerinde çalışmak olduğunu anlayabiliriz.

Ahenk ve musikinin şiirlerinde önemli yer tutmasının yanı sıra saf şiir anlayışını benimseyen Yahya Kemal, parnasizm akımının etkisiyle şiirlerini yazmıştır. “Mısra benim namusumdur.” sözünden ne kadar mükemmeliyetçi olduğu anlaşılmaktadır.

Okuyup üzerinde düşündüğümüz ve incelediğimiz bu kitap, ismini eserin ilk şiiri olan “Süleymaniye’de Bayram Sabahının bir mısrasından almaktadır. Üç ana bölümden oluşan eser, kendi gök kubbemiz bölümünde Türk tarihi ve kültüründen, ikinci bölüm olan yol düşüncesinde ölüm, ihtiyarlık konusundan, vuslatta ise aşk şiirlerinden izler görmekteyiz.

“Lirik şiir, ilimden, sanattan azadedir. Ne dimağa hitap eder ne de zevke.” diyen Yahya Kemal lirizmin, aşkın şiirde her zaman yerini koruyacağını belirtmiştir. Yahya Kemal’de lirizm üç farklı şekilde görülür. Bunlar, aşkla ilgili lirizm, dini lirizm ve epik lirizmdir ama yazarın aşkî lirizmi bizim asıl konumuzdur. Yazar zaman zaman aşkı, sevgiliyi mekânlarla bağdaştırmıştır. “Bir Başka Tepeden” şiirindeyse “Rü’ya gibi bir akşamı seyretmeğe geldin. Çok benzediğin memleketin her tepesinde.” diyen yazar, uğruna ne şiirler, sözler yazılmış olan memleketi sevgilinin yerine koyar. Şiirlerinde bize hissettirdikleriyle birlikte bu temayı ne kadar güzel işlediğini görebiliyoruz. Zaten birçok şiirinin iç yapısında da bu lirizmle karşı karşıya gelmekteyiz.

“Vuslat” şiirini , Yahya Kemal kendi dünyasından çıkıp anlatmaya çalışmış. Vuslatsız aşka karşı yazdığı bu şiir, şüphesiz aşkın, cananın gözünden olmalıdır. Şair Yahya Kemal bu şiirinde aşkın insanı soktuğu bedbaht durumlara vurgu yaparken kendisi yaşamış gibi döküyor dizelerine.

Sevgili ile beraber zamanını harcayanlar, tüm hazzı bu yolda tüketenler zamanın düşünde savrulurlar. Şair, bu zaman düşünde kaybolmalarını çok güzel güzel betimlerken kendimizi de o mekânda hissetmemizi sağlamıştır. Gördükleri bu rüya sonsuz aşkın bahçesi olarak betimlenmiştir. Ve bu bahçede sonsuz sevdalı, hülyalı bir ahenk içinde yaşayanların, şüphesiz zengin de fakirin de, bu vuslatta eşit olduğu belirtilmiştir. Aşk gibi hassas, vazgeçilmez bir duygunun oluşturduğu haletiruhiyeye içe çekme durumunu mekân üzerinde tasvir ederek anlatması açıklanamayan bu hissi bizlerin daha rahat anlamasını sağlamıştır. Bu duygu üzerinde yüzlerce şiir yazılsa da Yahya Kemal benzetmeleriyle bize bu duygu yükünü aktarmayı başarmıştır. Şu dizelere baktığımızda bu duygunun nasıl vazgeçilmez olduğunu açık ve duru bir biçimde anlayabiliyoruz;

“Kanmaz en uzun buseye, öptükçe suçsuzdur./ Zira susatan zevk o dudaklardaki tuzdur./ İnsan ne yaratmışsa yaratmıştır o tuzdan./ Bir sır gibidir az çok ilah olduğumuzdan.”

Bu dizelere baktığımızda insan ruhunu ilaha benzetmesiyle açığa çıkan aşk, kavuşma duygusunun herkeste farklı çağrışımları uyandırdığı ve bir gayb içinde olması hususiyetle kullanıldığını söyleyebiliriz.

“Ey talih! Ölümünden de beterdir bu karanlık ;/ Ey aşk! O gönüller sana mal oldular artık;/ Ey vuslat! O âşıkları efsununa râm et!/ Ey tatlı ve ulvi gece! Yıllarca devam et!”

İmge, sözcük betimlemeleri ve kullanılan dil ile açıklanmayan ilahlaştırılan bu haz; tasvirlerle açıklanmış. Karakteri ile bağlantılı olarak çok fazla sır uyandıran Yahya Kemal, şüphesiz dizlerinde de sır uyandıran konuları zihninde tasarlayarak, bunların dışı vurumunu gerçekleştirip konu bütünlüğü ve dil zenginliğini ortaya koymuştur.

Vuslat, âşıkları efsununa boyun eğmeye maruz bırakmalıdır. Vuslatsız olan aşk, efsununa kavuşamaz olur; vuslat olursa bu, sıradan insanın hikâyesine dönüşür. Sıradan insanların arasından çıkan bu dizelerin sahibi, özgün kelimeleriyle dizelere hükmetmiştir. Bu dizelerin sahibi Üsküplü olmasına rağmen edebiyat dünyasında “İstanbul şairi “olarak bilinir. Bu lakabı almasındaki en büyük etken, İstanbul’a duyduğu hayranlık sonucu şiirlerinde sık sık İstanbul’a yer vermesidir. Hatta kendisinin İstanbul’dan bahsettiği “Aziz İstanbul “ adında bir deneme eseri de mevcuttur. Yahya Kemal, İstanbul’un Türk milletinin mükemmeliyetini ve kültürünü temsil ettiğini düşündüğü için bu şehre sıkı sıkı bağlıdır.

İstanbul’un her semtine, her sokağına, caddesine büyük bir bağlılık duyan Yahya Kemal “İstanbul fethini gören Üsküdar” adlı şiirinde fethi kısaca anlatmanın yanı sıra Üsküdar’ın bu şanlı fetihle şahitlik ettiği için “Seni gıptayla hatırlar vatanın her şehri./ Hepsi der: “Hangi şehir görmüş onun gördüğünü?/ Bizim İstanbul’u fethettiğimiz mutlu günü?’ diyerek bu semte de ayrı bir önem vermiştir. Üsküdar, yani Yahya Kemal’e göre İstanbul’un fethine gün gün şahitlik eden, “ulu rüyayı görenler şehri”..

Yahya Kemal’in Üsküdar’ı sevmesinin bir diğer nedeni de doğup büyüdüğü Üsküp’ün havasını yansıtır olmasıdır. Uzun yıllar Paris’te kalmış olan Yahya Kemal milletin değerlerinden ve inanç dünyasından kopmuştur ancak zaman zaman ise bu dünyayı özlemekte bazen bayram namazlarına bazen sabah namazlarına gitmektedir. Yazar Paris’teki hayatının dahi Üsküp’ün manevi ve dini ortamını unutturamadığını, dönem dönem yaşadığı sorunlarını o anlara dönerek atlattığını belirtmektedir. Yahya Kemal’in gerek aşk gerek toplumsal yaşamda konu edindiği mekân tasviri bir medeniyet oluşumuna önem vermesinden kaynaklanır. Bu sebeptendir ki Yahya Kemal İstanbul dışında kendini bulamamıştır.

Yahya Kemal “Atik- Valde’den İnen Sokakta” adlı şiirinde modern bir yaşama sahip olan birinin dini değerlerin daha yoğun yaşandığı bir yere gittiğinde oluşan izlenimlerini bize aktarmaktadır. Sessiz sokaklarda yaşadığı toplumsal oluşumu, ruhunda barındırdığı gurbet hissi ile açıklamaya çalışmıştır.

Ramazanın oluşturduğu maneviyatı, sükûneti, dini sorumluluklarını yerine getiren o zamanın insanların tasvirini önümüze sermektedir. Oruç ibadetini gerçekleştiren insanların sokaklar yerine evlerinde bir telaş içerisinde bulunmaları İstanbul’un -özellikle Üsküdar’ın- büyük çoğunluğunun yaşam tarzını göstermektedir. Yahya Kemal, bu durumdan duymuş olduğu ferahlığı dile getirerek hoşnutluğunu, atmosferde oluşan neşeyi gözler önüne sermektedir. Kendisinin bu ibadet ortamından uzak kaldığı için neşesiz gam keder içerisinde olduğu sebebiyle bizlere üzgün; böyle duyguların hatırında bulunduğu için de şükür içerisinde olduğunu söyleyebiliriz. Böylelikle Yahya Kemal, duygularını mekânla bağdaştırarak gözler önüne sermiş; insan duygu ve birikiminin sadece ruhta kalmadığını mekânın bize hatırlattığını duru bir biçimde ifade etmiştir. Böylelikle şiirlerinde his, duygu ve düşüncelerini ifade ederken tasvir, üslup ve mekân öğeleriyle ifade etmesi şiirlerine duruluk katmış, herkesin anlayabileceği şekilde ifade etmiştir.

İrem Hafsa DEMİRCİ & Sahra KANGAL
1/1A

KASIMDA YAS BAŞKADIR

Her milletin bir tarihi ve unutulmayacak bir kahramanı vardır tıpkı Türk milletinin olduğu gibi. Bu öyle bir kahramandır ki ne eşi ne benzeri vardır ne de ondan daha iyisi. Gözleri deniz mavidir baktıkça uçsuz bucaksız okyanusun ortasında hissedersiniz kendinizi. Altın sarısı saçları vardır, güneş gibi doğar üzerinize. Kalbi vardır millet aşkıyla yanıp tutuşan ve zekâsı vardır, karanlığı aydınlatan, imkansız başarıları, kimsenin düşünemediğini düşünen ve herkesi kendine hayran bırakan.

Buluşmuştu artık 57 yıllık ömrünün her dakikasını verdiği toprakla. Ömrünü adadığı al bayrağa sarılmıştı narin vücudu.10 Kasım'da, işte o kara günde o güzel gözlerini kapamıştı adını altın harflerle yazdırdığı koca cihana.10 Kasım'da toplanmıştı ülkenin her bir yanında yas, keder ve hüznün.

Türk milleti için farklıdır kasım. Yas başkadır kasımda. Bir devir yaratan atam kokar toprak. Koca bir milletin hasreti kokar. Gözlerde yaşlar, kalplerde Atatürk, ruhlarda gururla anar Türk evladı kasımı.

Sadece Türk Milleti değil tüm dünya hayrandır ona. Onun ufkuna, ilmine ve sevgisine. Ne olursa olsun ve kaç sene geçerse geçsin dönüp baktığımızda her yerde izlerini, fikir ve düşüncelerini bulduğumuz, yaptıklarıyla bize özgür ve güçlü bir ülke bırakan kahraman Atatürk. Sana olan sevgi bambaşkadır. Senin sevgin özgürlüktür, bağımsızlıktır. Bir kuş gibi kanat çırpıp, özgürce süzülmeğin gökyüzünde. Bazen de bir ümittir küçük çocuğun gözlerinde. Senin sevgin unutulmayacak bir zaferdir vatanın dört bir yerinde. Umuttur kız çocuklarına, eşitlik kadınlara. Senin sevgin öyle sonsuzdur ki kırar tüm olumsuzlukları ve aydınlatır dört bir yanı.

O ülkeyi en mükemmel şekilde bırakıp gitti çünkü emindi evlatlarının devlete ve millete en iyi şekilde bakacağına, daima koruyup kollayacağına. Aklın hiç buralarda kalmasın Atam biz emanetine her daim sahip çıkacağız. Seni ve al bayrak için kan dökenleri sadece kasımda değil, daima anacağız.

Bugün bile aramızda olmadığı halde bize doğru yolu gösterendir o. Bedenen yanımızda olmayabilir ama onun düşünceleri, ilkeleri hala yaşatılmaktadır ve yaşatılmaya devam edecektir.

Ülkesi, bağımsızlığı, devleti için 57 yıllık ömrünü her anını verdiği bu topraklar. Onun bize en büyük emanetidir. Emanetine sahip çıkmak, ülkemizi her yönden geliştirmek Atamızın emeklerine ve vatanımıza karşı en büyük borcumuzdur.

O tüm hayatını Türk milletine adanmış cepheden cepheye koşarak bir ömrü savaş meydanlarında geçirmiş ve tek amacı milletin istikbali olan koca yürekli insan. Her zaman kalbimizde kalmaya, fikirleriyle yolumuzu aydınlatmaya devam edecektir. Bizler Türkiye Cumhuriyeti gençleri olarak onun fikir ve düşüncelerini sayısız zaferlerini her daim anarak onu kalbimizde yaşatmaya devam edeceğiz. Güzel gözlü, güzel kalpli Atam; ömrünün sonuna kadar korumaya yemin ettiğin topraklar artık seni korusun.

Nestihan KILIÇ
10/C
Kompozisyon Yarışması İl Birincisi

YALNIZ ADAM

Sabah kalkmışım ve etraf her zamanki gibi soğuk geliyordu bana. Hızlıca ayıktım ve sabah rutinime başladım. Yüzümü yıkarken aynaya baktığımda gördüğüm ben, bendi, aynı ben. Nihayetinde mutfağa vardım, tek çatalımı, tek bıçağımı ve tek kaşığı masaya koyup biraz peynir, biraz da ekmek kemirmeye koyuldum. Pek de bir yemek zevkim yoktu ve bunlar karnımı doyurmak için bana yetiyordu. Sonrasındaysa muhtemelen çokça demode gözükten pantolonumu, gömleğimi ve ceketimi giyindim ve işe gitmek için yola koyuldum.

Apartmanın merdivenlerinden aşağı inerken garip bir ses geliyordu. Bu beni biraz ürkütmüştü. Hava hafif çiseli ve yerler ıslaktı, soğuktan ve ıslanmaktan pek haz etmediğimden yanımda yağmurluk ve şemsiye eksik kalmazdı. Yolda yürürken sohbet edip gülüşen bir grup insanla karşılaştım. Bu gibiler benim için güldürü ve utanç kaynağıydı. Güldürücüydü çünkü konuştukları farazi meseleleri bu kadar benimsemeleri ve önemsemeleri bana komik geliyordu. Utanç vericiydi zira bu gibilerle aynı cinsten olmaktan memnun değildim. Kaldırımdan ilerliyordum ve yanımdan geçen her bir kişi bana güvensizlik veriyordu. Sanki her an bıçaklanmaya hazır gibiydim. İlerliyordum, ilerliyordum ve insanların değişik bakışlarını anbean üzerime çekiyordum. Farklı olduğumu onlar da ben de biliyor, hissediyorduk. İnsanın özü de bu değil miydi? İnsan tabiatta değer biçen, isim takan tek varlık değil miydi? Az bulunana değer veren insanın bana da değer vermesi gerekmez miydi? Bir sorun vardı: İşlevsizdim ben. Ne değeri nispetince bozduurulabilen bir altındım ne de insanın aklını başından alabilen bir içki. Belki ben okyanusa kıyısı bulunan bir sahilde bataktan yeni çıkarılmış bir gemiydim, bilebilene, binebilene...

İlerledim, ilerledim ve sahil kenarında bir bankta oturan iki arkadaşına rastladım. Birbirlerini keyifle dinliyorlardı, sohbetlerindeki uhuvvet sahile bir deniz feneri olmuş durumdaydı. Bu anda bir anlık duraksadım. İçimde ufak bir ürperti kopuverdi. İsmi hayal meyal hatırlayabildiğim gençlik arkadaşımı aklıma getirmişti banktakiler. Üstümde ceketimin bulunmasına karşın üşüme hissi bende tesirini gösteriyordu.

Nihayetinde iş yerine varmışım. Sonrasınıysa hatırlamıyorum, işin başına oturduktan sonra saatler uçuşur gibi gelirdi bana. Hatırladığım tek şey iş arkadaşlarımla birbirine olan benzerlikleriydi. Aynı şeyleri giyiyorlar, aynı şeyleri konuşuyorlar ve olaylar karşısında aynı türden tepkiler veriyorlardı. Tüm bunların yanında bana olan bakışları da aynıydı hepsinin. Ben onların içine karışmayarak sanki bir suç işliyor gibiydim onların gözünde. Bir zamanlar bu insanların içine karışmak, “normal” bir insan olabilmek için büyük çabalar sarf etmiş olmak utanç vericiydi.

İşten dönmüştüm ve çekyatıma uzanmışım. Merdümgirizliğim üzerine düşünüyordum. Öyle ki aynı anda yalnızlığı hem kovalıyor hem de ondan kaçırıyordum. Beni ben kılan şeydi lakin aynı zamanda da altımı oyan... Toplum, insana toplu mezardan yer beğenmeye zorlarken; yalnızlık, insanın eline kendi mezarını kazması için bir kazma veriyordu. Seçim hakkı insandaydı.

BÜYÜK BİRADER SENİ GÖZETLİYOR

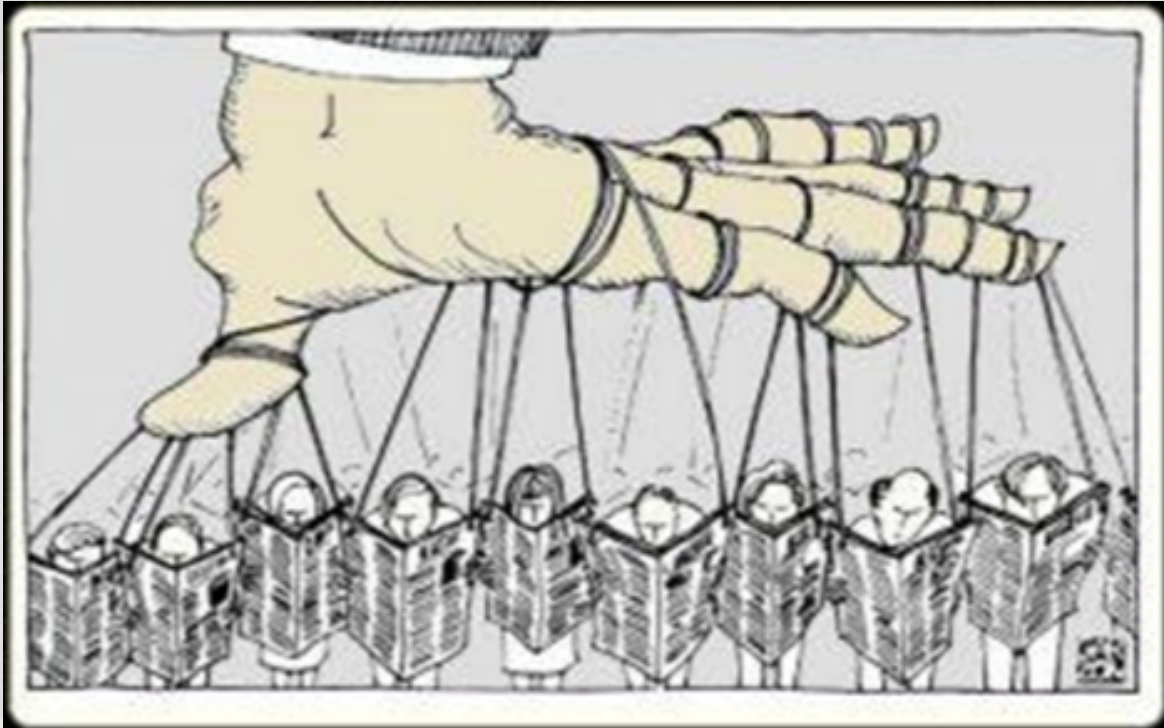
Post-yapısalcılığın öncüsü olan Foucault, toplumsal eşitsizliklerde, gücün mahiyetini anlamaya çalışırken, güce farklı bir açıdan bakmaktadır. Genelde sosyal teoriler, güce odaklanır ve gücü, toplumsal düzeni sağlayan ya da toplumsal değişimi mümkün kılan bir unsur olarak görürler. Bu anlamda çatışmacı yaklaşım gücü, eşitsizlikler temelinde ele alıp, toplumsal değişimin gerçekleşmesini sağlayacak bir unsur olarak görürken, işlevselci yaklaşımda ise güç, toplumsal normlar eliyle ve baskı aracılığıyla, var olan düzenin devamını sağlayan bir araçtır.

Sonuç olarak güç, ya politik ya da ekonomik temelli ele alınıp, tanımlanmıştır. Foucault, gücün makro düzeyde ele alınıp, mikro düzeydeki etkilerinin ele alınmasına, mikro düzeydeki güç ilişkilerinin görmezden gelinmesine ve gücün devlet ya da kapitalistin icra ettiği ve elde tutulan bir şey olarak görülmesine karşı çıkar. Güç bu anlamda yanlış tanımlanmıştır ve güce bu açıdan bakmak, günümüz toplumlarını anlamada yetersiz kalmaktadır. Ona göre güç, sahip olunan bir şey değil, bir ilişkidir. Toplumun her katmanında ve her sosyal ilişkide görülür ve güç ilişkilerinin olmadığı bir toplumsal ilişkiden söz edilemez. Yani, güç her yerdedir ve her yerden gelir. Güç, sahip olunan bir şey olsaydı, sahip olunan yerden alınıp ilişkiler tersine çevrilebilirdi. Ancak güç elde tutulan, sahip olunan bir şey olmasa da uygulanabilen, icra edilen bir şeydir ve uygulanana kadar güç, güç haline gelmemektedir. Elias Cannetti'nin ifade ettiği gibi kedi güçlü kılan, kedi olarak gücü elinde bulundurması değil, fareyi yutabilme potansiyeline sahip olmasıdır.

Gücün kendisi bir ilişki olduğundan, kural ihlali yapmadan hissetmesek de, birey-devlet arasında da, yasalar vasıtasıyla gerçekleştirilen bir güç ilişkisi görülmektedir. Toplumun her katmanında görülen bu güç ilişkilerinde, dinamikler ve koşullar değiştikçe, güç ilişkisinin yönü de değişmekte, bu durum bize, hepimizin gücü uygulama potansiyeline sahip olduğumuzu göstermektedir. Foucault, tarihsel süreç içerisinde gücün nasıl inşa edildiğini, gücün anlam ve doğasının nasıl değiştiğini kavramaya çalışmış ve genealogy ile gücün farklı tiplerini tanımlamıştır. Ona göre, feodal toplumlarda, otorite figürlerinin uyguladığı zor ve baskıyla halk yönetilmiş, bireyler, egemen güç uygulanarak itaat ettirilmiş, birey-devlet ilişkisi, sürü-çoban ilişkisine indirgenmiştir. Ancak günümüz toplumları, fiziksel şiddetin ön planda olduğu egemen güç uygulanarak yönetilmemektedir. Modern toplumlarda egemen güç, yerini disipline edici güce ve yönetimselliğe bırakmaktadır. Bireyler, disipline edilir ancak bu fiziksel güçle olmaz. Nerde nasıl davranacağını, aile, okul, hapisane gibi çeşitli kurumlarda öğrenen bireyler, buralarda gözetlenip denetlenerek disipline edici güç vasıtasıyla itaatkâr bedenler haline getirilirler. Modern toplumlarda toplumsal düzenin gerçekleştirilmesi ve düzenin korunması için, birey ve toplumun kontrolü gerekmektedir. Böyle bir toplumsal düzende herkes, Bentham'ın ifade ettiği şekilde, merkezdeki bir kuleden gözetlenerek kontrol altında tutulmaktadır. Panopticon sistem, bu katı modernitenin bireyleri gözetim altında tutma sistemidir. Modern toplumlardaki iktidarın özelliğinin tipik göstergesi olan panopticon, iktidarların görünmezliklerinin içinde, nefeslerini sürekli ensemizde hissetmemizi, buna bağlı olarak da, davranışları kontrol altında tutulmasını sağlamıştır. Birey tarafından içleştirilmiş iktidarların, böylelikle ne yapmamız gerektiğini bize söylemelerine de gerek kalmamıştır. Bu noktada Foucault, bilinen iktidarın artık değişiklik gösterdiğini ifade etmektedir. Artık yüzünü gördüğümüz iktidar modeli, bilinmeyen stratejilerin uygulandığı fiziksel cezalar yerine, insanların, yaptığı gözlem metafori nedeniyle, kendi kendini kontrol ettiği görünmez iktidar modeline bırakmıştır. Artık iktidar, G. Orwell'in "1984" adlı kitabında ifade ettiği gibi "büyük birader sizi gözetliyor" şeklini almıştır. İtaatkâr bireyin bu anlamda inşası öyle başarılı olmuştur ki, ona ne yapacağını kimsenin söylemesine gerek kalmamış, iktidarın gücü, bireyi biçimlendirirken bunu onun rızasıyla yapar olmuştur. İktidarın herkesi gördüğü, izlenenlerin onları görmediği bu asimetrik sistemin amacı, bireylerde sürekli gözlenme hissi yaratmak, bireylerin sürekli gözlendikleri hissiyle yaşamalarını sağlamaktır. Böylece birey, sürekli iktidarı hissederek davranışlarına çeki düzen vermiş, iktidar da gücünü pastoral bir güçle icra etmek zorunda kalmamıştır.

Sonuçta, seçeneksizleşen toplumda var olan iktidar düzeni ve güç ilişkileri, istenen şekilde ve yönde gitmeye devam etmiştir. Bu şekilde gözetlenen ya da gözetlendiğini düşünen bireylerden oluşan topluma Foucault, disiplin toplumu demektedir. Bu tür toplumlarda egemen güçle kurallar, bireylere empoze edilmeye çalışılmaz. Artık burada güç, insanların itaat için zorlamaya gerek kalmadığı, itaat edeceği makamların oluşturulduğu bir icra haline gelmekte, insanlar, oluşturulan kurumlar aracılığıyla ve uygulanan bedensel tekniklerle nasıl davranacağını öğrenerek, itaatkâr bedenler haline almaktadırlar. Bireylerin belirtilen güçten kurtulma şansları yoktur, çünkü disipline edici güçle yönetilmeye rıza göstermişler yani yönetimi içselleştirmişlerdir. Burada yönetimsellik kavramını kullanan Foucault'ya göre birey, devlet tarafından yönetilmeye rıza göstererek, disipline edilmeyi içselleştirmiştir. Bu noktada Foucault, devletlerin bunu başarılarında en önemli aracın söylem olduğunu ifade etmektedir. Yapıların bireyi belirlediği düşüncesine itiraz edip, aslında söylemin yapıları icra ettiğini vurgulayarak, Post-yapısalcı bir noktada olan Foucault, bireylerin disipline edilmeyi içleştirip, ikna edici güç vasıtasıyla kendilerini yönetmelerini, söyleme bağlamaktadır. Yani Foucault, toplumları yapılar üzerinden değil, söylemlerin inşa edilmesi üzerinden anlamlandırmaya çalışmaktadır. O, sosyal dünyadaki her şeyin, bireylerin tutum ve davranışları, inançları ve pratikleri hakkında ortaya konan fikirler bütünü anlamında olan söylemler aracılığıyla inşa edildiğini, gücün söylem olarak devletler tarafından oluşturulduğunu ve her bireyin de söylemlere uygun davranmaya çalıştığını ifade eder. Disipline edici kurumlar vasıtasıyla, bireylerin kendi kendilerini yönetme hali ancak söylemlerle mümkün olmaktadır. Kurumlar, söylemleri üretip doğru ve yanlış belirleyerek, doğruluk rejimleri oluşturmakta, bireyler de buna uygun davranmaktadır. Yani insanlar, söylemler vasıtasıyla kendi kendilerini yönetmektedirler. Çünkü söylemler doğru bilgiyi inşa edip, neyin doğru neyin yanlış olduğunu belirleyerek rızayı üretmektedir. Burada gündelik yaşamın doğru bilgisini üreten söylem ile güç arasında doğrudan bir ilişkiyi görmekteyiz. Çünkü Foucault'ya göre yalnız bilgi güç değil, bilgi güç tarafından yaratılan bir şeydir. Güç, hangi bilginin kabul edilebilir olduğuna karar verip, bilgiyi şekillendiren konumdadır ve bilgi, iktidar alanının izin verdiği ölçüde üretilir. Söylem doğru bilgiyi üretirken, bilgi güç tarafından oluşturulmaktadır. Toplumun her katmanında ve her toplumsal ilişkide görülen güç, söylem üretmekte, söylem de, birey için neyin doğru, neyin yanlış olduğunu belirleyerek doğruluk rejimleri oluşturmaktadır. Bireyler de kurumlar vasıtasıyla ve belirtilen doğruluk rejimleriyle disipline edilmekte ve var olan durumu içselleştirerek yönetime rıza göstermektedirler. Sonuç olarak da güç, egemen güç olmaktan ikna edici güç olmaya evrilererek, bir disiplin toplumu yaratmaktadır. Böylece iktidarların bireylere nasıl davranması gerektiğini söylemesine gerek kalmamakta, nihayetinde yönetimsellikle içselleştirilmiş iktidar, her yerde olma ve her yerden gelme özelliği kazanmaktadır.

Selim ÖMEROĞLU
Felsefe Grubu Öğretmeni

ŞHT. P. SÖZ. ER İSMAİL ÜNAL 'IN AİLESİ VE ARKADAŞLARIYLA SÖYLEŞİ

Giresun'un Espiye ilçesine bağlı Avluca köyünde doğan Şehit İsmail ÜNAL, ailesinin Güce ilçesine taşınmasıyla yaşamına orada devam etmiştir. 25.11.2022 tarihinde Pençe Kilit Operasyonu'nda şehit olmuştur.

• Şehit İsmail ÜNAL nasıl bir karaktere sahipti?

"Her zaman güler yüzlü, hiç bir zorlukta isyan etmeyen, elinden ne geliyorsa çabalayan ve yılmayan biriydi. Şehit olduğu gün silah arkadaşlarını ve komutanlarını korumak için teröristleri görür görmez kendi canını hiçe sayarak ilk teması başlatacak kadar güçlü bir insandı."

MUSTAFA KUVVET

"İsmail çok neşeli bir kardeşimizdi. Bu neşesiyle bizim neşemize de neşe katıyordu. Çoğu şey onu öfkelenmezdi. Sinirli bir insan değildi. Yalan söylemezdi, güvenilir bir insandı. Her zaman gülümserdi."

HANİFİ KÖSE

"Neşe dolu, heyecanlı, yardımsever, güler yüzlü ve şakacı bir insandı."

HASAN HÜSEYİN MERCAN

"Aslan kardeşim İsmail güler yüzlü, temiz kalpli, çok samimi ve çok efendi bir kişiliğe sahipti. İçinde asla ve asla kötülük barındırmayan, birazcık heyecanlı ve yerinde duramayan birisiydi. Kardeşim işten kaçmaz ve çalışmayı severdi."

TAHA TAYAM

• Şehit İsmail ÜNAL'ın hayalleri nelerdi?

"İsmailimin ailesine daha güzel bir ev alma hayali vardı. Araba da almak istiyordu ama hep ehliyetim yok derdi. Bizde ona; Daha çok vakit var, alırsın sana bir ehliyet der güler geçerdik."

TAHA TAYAM

Hayali hep ev almaktı. Araba da almak istiyordu ancak ehliyeti olmadığı için ilk ev almak istiyordu."

HASAN HÜSEYİN MERCAN

"Bana hep şöyle derdi; "Benim şu kadar birikmiş param var üstüne de ekleyip ev alacağım ve kardeşlerimi de güzel bir şekilde büyüteceğim. "derdi."

HANİFİ KÖSE

• Şehit İsmail ÜNAL'ın şehitlikle alakalı düşünceleri nelerdi?

"Şehitlik ne kadar güzel bir merteye olursa olsun ben bu tür konuları arkadaşlarım arasında konuşmayı istemezdim. Dolayısıyla aramızda böyle bir sohbet açılmadı ama biliyorum ki şehitliğin İslam'da en büyük merteye olduğunun bilincindeydi."

HANİFİ KÖSE

"Şehit olmadan bir gün öncesi oturup sohbet ettiğimizde bana söyledikleri;" Çok uyum geliyor. Hep uyumak istiyorum, beni kaldırmayın. Yaralanmak ya da şehit olmak istiyorum.."

HASAN HÜSEYİN MERCAN

"Kuzey Irak'a girmeden önce hep beraber birimize bir şey olursa diye konuşuyorduk. İsmail'im orada araya girdi. Benden önce şehit olacak adama söverim, dedi. Bu kolda benden önce kimse şehit olmayacak, dedi ve öyle de oldu. Aslan kardeşim aramızda şehadet şerbetini için ilk kişi oldu. Rabbim şehadetini kabul etsin, mekanı cennet olsun."

TAHA TAYAM

• Şehit İsmail ÜNAL ile olan anılarınızdan bir kaç tanesini anlatır mısınız?

"Bir gün yine nöbet tutarken yanımda oturduğum arkadaşta montumu alıp geleyim, soğuk oldu demiştim. P.Söz.Er İsmail ÜNAL nöbet tuttuğu mevziide bunu duyunca bir iki adım atarak yanıma geldi ve komutanım siz üşümeysin, benim montumu giyin, dedi. Olur mu İsmail sen nöbet tutuyorsun üşürsün ,dedim. Kendisi bana , komutanım siz benim montumu giyerseniz ben şeref duyarım dedi ve estağfurullah kardeşim ben şeref duyarım diyerek onun bu nazik teklifini gönlü olsun diye kıramamıştım.

Bize lezzetli elleriyle yaptığı menemeni asla unutmuyacağım. Sırtında yükünle soluklanırken elinden silahını aldığımda sen çıkmadan çıkmam İsmail dediğim zaman yüzünde beliren mahcubiyetini asla unutmuyacağım.Ruhun şad mekanın cennet olsun."

MUSTAFA KUVVET

"Bir senemiz beraber geçti ve bir gün bile birbirimize küsüp kızmadık. Çok eğlendik, çok gezdik beraber. Bu yüzden en son ki yaşadığımız güzel anımızı anlatacağım; Görevdeyken İsmail'in yatacak yeri doluydu. Bu yüzden bizim yatma yerine aldık. Ben, adem ve İsmail çadırın içinde uyumaya çalışıyorduk. Hava da soğuktu. Sarılmıştık ısınmak için ve aramızdaki geçen sohbet ve muhabbetlere çok gülmüştük."

HANİFİ KÖSE

"Siirt'teyiz, kar yağmış, hava çok soğuk, yerler hep kar. Hep beraber toplandık kar kürüyoruz, kardan adam yapıyoruz, kar topu savaşı, eğleniyoruz. Herkes birbirini kara basıyor. İsmail'i orada videoya almıştık anı kalsın diye.

Aslan kardeşimle birçok güzel anımız var ama çok güldüğümüz bir anınızı daha anlatmak istiyorum. Kuzey Irak'ta gece intikal halinde iken bölük komutanı İsmail'e intikalin ön tarafının yavaşlamasını söyledi. İsmail de yokuşta biraz yorulunca gecenin bir yarısında bağıarak ön tarafa seslendi. Bu anımıza çok gülmüştüm ve hala da bazen dile getirip gülüyoruz."

TAHA TAYAM

"Şehit olmadan dört gün öncesi operasyon çantasında yemek tavası, şah tava vs. bağlamıştı. Arkasından ben, İsmail badi onlar ne dedim. Badi pikniğe geldik buraya, her şeyi yapıp yiyeceğiz demişti. Çok gülmüştük ona..."

HASAN HÜSEYİN MERCAN

• Şehit haberini aldığımızda ne hissettiniz?

"Ben yaralı olarak biliyordum. Sonrasında şehit oldu dediklerinde inanmak istemedim. Sonra ne yaptım, ne tepki verdim hatırlamıyorum. Oradaki komutanımız beni kenara çekip ağlanacak sızlanacak yer burası değil. Dik durun, sağlam durun dedi. Orada kendimi az da olsa toparladım ve verilen emirleri yaptım. Acımızı da içime gömüp sonrasında yaşayabilirim ve hala da yaşıyorum. İsmail bize sırtımızda koca bir yük. Bu yükü bu acıyla yaşayacağız, unutmayacağız..."

HANİFİ KÖSE

"Şehit olduğunu duyduğum o an benim elim ayağım durdu. Oturdum ve düşündüm daha dik daha kuvvetli olmamız lazım diye. Arkadaşlarımızla birbirimize hep destek olduk. Eğilmeyeceğiz , yıkılmaya ağız ve intikamını alacağız diye hemen kafamızı toparlamaya çalıştık. Yüreğimize bastık İsmailimi, o an kalbimizde yaşattık. Acımızı daha sonrasında yaşamaya çalıştık. O an çok dirayetli , birbirimize daha çok sahip çıkacağımızı anladık ve dik durduk."

HASAN HÜSEYİN MERCAN

"Bir kardeş diğer kardeşinin acı haberini aldığı zaman ne hissedebilirse onun kadar kötü bir o kadar yarım ve bir o kadar da acı doluyduk. Ne konuşacak halimiz ne de gözümüzden dökülecek yaş kalmıştı. Çünkü o an canımızdan ciğerimizden bir parçanın acı haberini almıştık. Yerle bir etmişti bizi canımızdan çok sevdiğimiz kardeşimizin aramızdan ayrılışı. Hala şaka gibi geliyor. Bazen kapıdan çıkıp da bizimle uğraşacakmış gibi hissediyoruz. Kardeşimizin yanımızdan ayrılışının 19. günü bugün. Unutmadık, unutmuyoruz, unutturmayacağız aslan kardeşimi."

TAHA TAYAM

• Şehit İsmail ÜNAL komutanlarına karşı nasıldı?

"İsmail her komutanını ayrı severdi. Verilen emri en iyi bir şekilde yapardı. Askerliğe dair elbette bazen sorunlar oluyordu ve bunun için üzüldüğünü de görüyordum. Ama o anlaktı, sonrasında geçirdi."

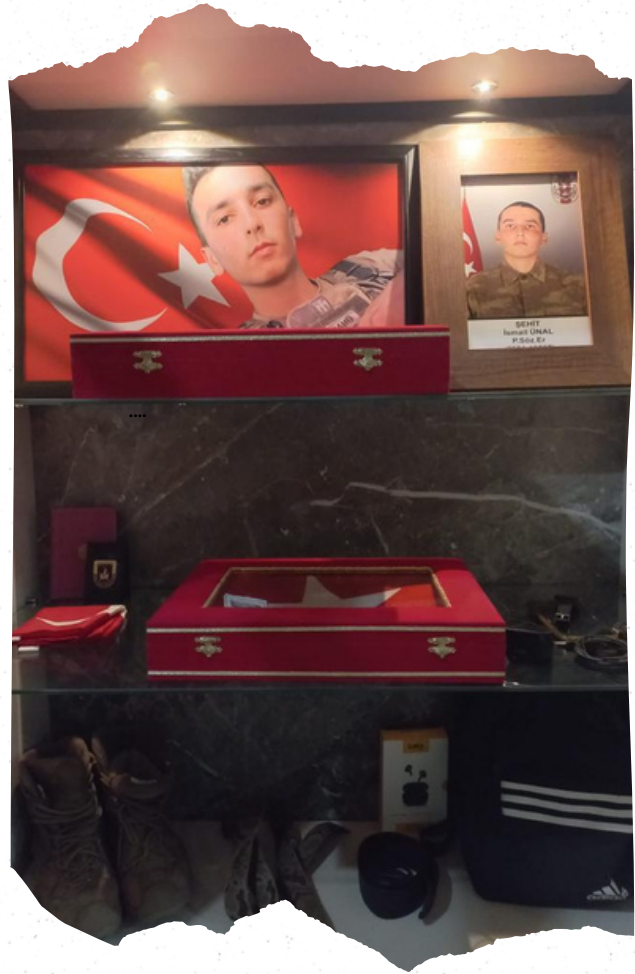
HANİFİ KÖSE

"İsmailimin tüm komutanlarına karşı saygı ve sevgisi çok fazlaydı. Verilen emrin her zaman en iyisini yapmaya çalışırdı. Komutanlarım ve tim arkadaşlarım tarafından da yeri her zaman ayırırdı. O bizim neşe kaynağımızdı, gülücük saçardı her yere."

HASAN HÜSEYİN MERCAN

"İsmail'im komutanlarına karşı her zaman saygı ve sevgi doluydu. Bir o kadar da komutanlarımız İsmail'e karşı aynı duyguları besliyordu. Hiç bir zaman gelip de komutanlarımız adına tek bir kötü sözde bulunmamıştır."

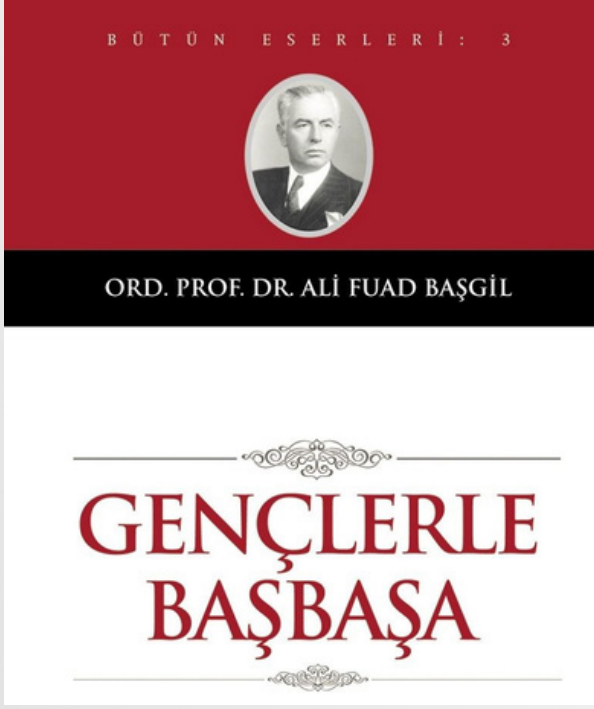
TAHA TAYAM

"Hüzün ve gururla yaptığım bu çalışmada bana yardımcı olan herkese çok teşekkür ediyorum. Şehidimiz İsmail ÜNAL'ı asla unutmuyacak ve unutturmayacağız. Bu vatan uğruna canını veren tüm şehitlerimizin mekanları cennet ,ruhları şad olsun. Bu vatan için savaşmakta olan, ailesinden ve sevdiklerinden vazgeçip bizim için mücadelesine devam eden yüce Türk askerinin de Allah yar ve yardımcısı olsun. Bilsinler ki bu millet askerinin yanındadır."

SONGÜL ÇELİK
10/1

“GENÇLERLE BAŞ BAŞA” VE İRADE ÜZERİNE BİRTAKIM MÜLÂHAZALAR

Şüpheye yer bırakmayacak türden bir kesinlik barındırır ki “irade” insanı hayvanat ve nebatattan ayıran en önemli unsurdur. Bu bakımdan aslolan insan “iradî insan’dır. İradesiz bir organizmaya, bir et yığınının kim insan demeye teşebbüs edebilir? O halde insan, iradesini sıkı tutabildiği derecede “insanlık” vasfına haizdir. Bu yazıda incelenecek olan “Gençlerle Baş başa” isimli eserdeyse müellif bu husus hakkında şunları söyler: “Fakat, hususıyla, ahlaki manada irade canlı organizmalar zincirinin son halkasını teşkil eden insana mahsus ve imtiyazdır.’

İrade ve irade terbiyesi hususlarının bu denli ehemmiyet taşımaya karşın, “irade terbiyesi” fenomeni oldukça girift, müphem ve gerçekten uygulamaya koyması güç bir şeydir. İlk olarak meseleye neyi irademizle kontrol edebileceğimizi ve neyin irademiz dışında gerçekleştiğini kategorize etmekle başlanmalıdır. Aynı şekilde müellif de eserinde “Bizim Olan ve Bizim Olmayan Hareketler” başlığı altında aynı meseleyi ele almıştır. Müellifin şu ifadesi esasen bu kategorizasyonun özüdür: “Seneleri arkada bıraktıkça büyüdük ve geliştik. Bu gelişme ve büyüme hareketi, gerçeği bizim bünyevi varlığımızın bir eseri olmakla bizimdir; fakat, bizim şuurumuzun eseri değildir.’ Anlaşılan odur ki bizim kontrolümüz dışındaki biyolojik hareketliliklerimizi biz istesek de istemesek de irademizle kontrol altına almamız imkân dahilinde değildir. Peki o vakit müellifin de deyimiyle “bizim olan” hareketler nelerdir?

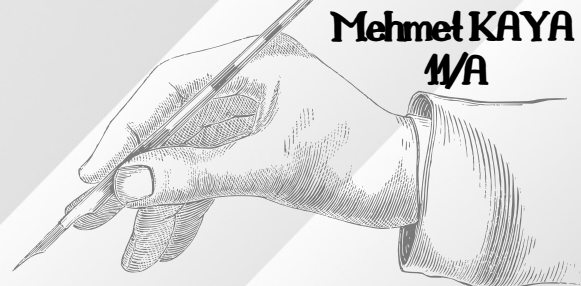
“Bizim olan hareketler”den kasıt esasen tercih hakkımızın olduğu faaliyetlerimizdir ki zaten iradenin de ilgilendiği alan burasıdır. Mesela sabah erken kalktığımız sırada tekrar yatağa uzanmamız veya uzanmayıp kalkmamız tercihi bu alana girer.

Peki bu tercihlerimizi olumlu yönde yani en başta çerçevesini çizdiğimiz “iradî insan” modeline nasıl paralel hale getirebiliriz? Maalesef ki bu noktada müellife karşı münekkitçe bir tavır takınmak zorunda kalacağız zira müellif daha kitabın başında Payot’un “İrade Terbiyesi” isimli eserinden oldukça etkilendiğini söylemesine ve “Gençlerle Baş başa” isimli incelediğimiz bu eseri Türk talebelere fener işlevi görmesi için yazdığını belirtmişse de Payot’unki gibi esaslı bir “irade terbiyesi” çerçevesi çizmeye muvaffak olamamıştır. Bu noktada Payot’un “İrade Terbiyesi” isimli eserinden esinle cevap vermeye çalışacağız.

Öncelikle insan iradesinin tercihleri genel olarak kendisine keyif veya fayda veren şeyler üzerine olur. Hatta öyle ki bu bazen bir telakki haline dönüşür, tembellik ve miskinlik insan vücudunu işgal eder. Bu işgal sonucunda insan zevk için yaşayan hedonistik bir yaşam biçimi benimser. Bu halde insanın kendi iradesini terbiye etmesi için yapması gereken şey sıkıcı ve bunaltıcı görülen her işin içindeki ufak da olsa bulunan, eşeledikçe fıskıran zevki keşfetmek olmalıdır. Buna örnek olarak kitap okumaktan sıkılan bir öğrenci eline kitap aldığı vakit kitap okumanın ne kadar sıkıcı olduğunu, başka şeylerin ne kadar da fazla keyif verdiğini düşünmekten çok kitap okudukça artacak olan kelime haznesini, kazanacağı kıvrak zekayı, edineceği yeni bilgi ve düşünme biçimleri gibi derinlerde saklı bir sürü keyif alma sebebine odağını vermeli, tembelliğin kendisinde ağır bastığını hissettiği anda bu sebepleri aynı bir sūfiymişçesine zikretmelidir.

Bahsettiğimiz bu irade terbiyesi yolu oldukça çetindir ki büyük arkadaşlar, yoldaşlar gerektirir. Bu yolda arkadaş seçiminin önemine dair “Muvaffakiyetin Bir Diğer Düşmanı Kötü Arkadaştır” isimli kısımda müellif tarafından değinilmiştir. Bu noktada ömrünün sonlarına doğru bu eseri yazmış ve büyük tecrübeler edinmiş bulunduğu da aşikar olan müelliften alıntı yapmakla iktifa edeceğiz: “Arkadaşın kötüsü çalışanlardan rahatsız olur, muvaffak olanları hiç belli etmeden kıskanır, muvaffak olmayı küçümsemek ve alaya almak suretiyle intikam alır. Seni kendine benzetmek ve kendi düştüğü çukura sürüklemek için başvuracak çare arar.” Aynı geçtiğimiz paragrafta nasıl kötü fikirlerden soyutlanmaya çalışıyorsak bu noktada da kötü arkadaşlardan olabildiğince soyutlanmamız gerekir. Edinmemiz gereken arkadaşları da müellif şöyle özetliyor: “Sözlerime kulak ver: Arkadaş olacağın kimsede arayacağın şart çalışkanlık, dürüstlük ve iyilikseverlik olsun Bu meziyetlere bezenmiş bir insan, diğer bütün iyi vasıfları da haiz demektir. Bunu unutma ve bu şartı bulamadığın kimse ile sakın arkadaş olma.”

Velhasıl “Gençlerle Baş başa” isimli eseri “irade” bağlamında incelediğimiz bu yazıdan çıkan odur ki eser üzerinden yıllar geçmesine karşın halen daha günümüz gençlerine ışık tutabilecek vaziyette ve “Mektep, bilgi imal eden bir fabrika halinde çalışsın ve gençlerin yalnız zekaları üzerinde kalmasın, iradeleri üzerinde de dursun ve onların ruhî terbiyelerini yapsın.” şeklinde sadece bir rehber kitabı olmayıp içinde orijinal eleştirileri de barındıran, her talebenin mutlak surette okuması ittiza eden bir eserdir.

GÖNÜLDEN GÖNÜLE

Teknolojinin hayatımızda yerini almasıyla birlikte, öncesinde değeri paha biçilemez olan birçok şey yerini daha modern dediğimiz aletlere, nesnelere bıraktı. Tıpkı geçmişte insanların hayatında büyük bir önemi olan, kimilerinin ise pencere kenarında heyecanla beklediği mektuplar gibi.

İnsanlar artık kağıt ve mürekkeple uğraşmıyor, bir mesajla, bir aramayla kilometreleri hesap etmeden kolayca iletişime geçebiliyordu. Elbette çok daha kolay ve hızlıydı böylesi. Peki ya hissettiklerimiz? Sanırım işin o kısmı pek de iç açıcı olmasa gerek.

Çok da uzak bir tarihe gitmeden sadece 20 yıl öncesini düşünecek olursak; ailemize, arkadaşımıza, sevdiğimize bir mektup aracılığıyla hislerimizi anlatmak için özenle kağıdın başına geçer, en özlem dolu duygularla içimizi dökerdik. Sonra en beğendiğimiz mektup pulunu zarfa yapıştırıp özlem dolu duygularımızın kuş olup uçmasını, çabucak yerine ulaşmasını beklerdik. Evet meşakkatliydi ama duygu doluydu. Bir askerin ailesine, bir delikanlının sevdiği kıza, bir köy çocuğunun şehirdeki kuzenine yazdığı en içten ve masum duygularla doluydu hem de.

Sanki tüm bu duygularımız silinip gitmişti bir anda. Artık birisiyle konuşmak bir mesaj uzağımızdaydı, ne mürekkebe ihtiyacımız vardı ne de kağıda, tabi duygularımızın tozlu raflarda yer edindiğini ya da el yazımızın verdiği samimiyetin, mürekkep üzerine dökülmüş suyun mürekkebi dağıtmasına benzer bir şekilde silinip gittiğini göz ardı edecek olursak.

Şimdilerde mektuptan geriye sadece pul koleksiyonu yapan koleksiyonerlerin renkli şehir pulları, kompozisyonlara konu olması, gördüğümüzde bize mektup geleneğini hatırlatan, mesleği elinden alınmış hüzünlü güvercinler, geçmişi hatırlayıp gözleri buğulanan yaşlılar ve boş posta kutuları kaldı. Belki de mektup, Abdurrahim Karakoç'un, "el kızının evine mektup gitmez" diyerek Mihriban'ına mektupla gönderemeyip gazeteye yazılı lambada titreyen alevlerin üşümesi, yeni neslin bilemediği nostaljik mektup zarflarıydı.

Sahra KANGAL
1/A

SİMSİYAH GÖKYÜZÜMÜZ

Zar zor yürüyoruz
Karanlık kaldırımlarında
Bu geceye küskün şehrin
Yarı ayık kafamız
Nasıl da dans ediyoruz öyle delicesine
İpekten bulutlarda
Değmeyin keyfimize
Bir gülüyor bir ağlıyoruz
Tanrının dilediğinden uzağız artık
Küçük çocuklar kadar
Mutluyuz
Elma şekerlerimizle
Tek tek geçiyoruz atlıkarıncalardan
Önce siyah sonra beyaz
Ruhumuz kadar tertemiz yüzümüz
Şimdi ucundayız ömrün
Dante'nin kaldığı yerde tıklandık, kaldık
Yolu yarılacak sonuçta
Ne aldıysak aldık
Bu kendinden geçmiş dünyadan
Ne yaptıysak bile isteye yaptık
Zaten size sorsak yükümüz ağır
Tanrının merhametinden uzağız artık
Bak
İki sokak aşağıda bir adam öldürdüler
Sırf teni teninize uymadı diye
Duymadınız
Yüz bin çiçek bir gecede soldu
Durup neden diye sormadınız
Göz göre göre yok olduk ateşler içinde..
Şimdi çok uzaklardayız
Küf bulutlarının ötesinde
Gözle görülmeyecek kadar
Simsiyah gökyüzümüz.

MELİKE BAHADIR
M-C

KAN, AZİM, İNANÇ

Bugün günlerden Çanakkale. Dünya'nın Türk destanına şahit olup şapka çıkardığı gün... 108 yıl önce binlerce Mehmetçik hep bir ağızdan haykırdı ve o ses hala Gelibolu kıyılarında kayalara çarpan her dalgada yankılanmakta. Kurşunların havada çarpıştığı, metrekareye 6 bin merminin düştüğü, savaş içinde barışın yeşerdiği yerdir Çanakkale, 57. Alay'dır. Tokat'ın on beşlileridir, Koca Seyit'tir. Çanakkale; Mustafa Kemal'dir. Yeni kurulacak Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ayak seslerini, ilk direnişini tarih sahnesine yazılmasını sağlamış hadisedir. Bir ulusun makus talihinin döndüğü ve bir başkumandanın doğuşuna şahit olunan muhteşem bir savunma zaferidir. Bugün yaşadığımız bitmez sandığımız karanlığa dair en umut verici olaylardan biridir. Nereden ne şafaklar doğmuş. Mehmet Akif Ersoy'dan daha iyi bilecek halimiz yok: "Korkma, sönmez bu şafak!" Tarihin kaleme değil kanla yazıldığını bilen, sadece savaşmak için değil ölmek için orada olup savaşan Mehmetçiklerimizin kazanmış olduğu zaferdir. Peki zafer nedir? Zafer yoldur, zordur. Dik durmak, harbe devam etmektir. Son kale düşene, son güç harcanana kadar. Zafer yılmamaktır, yıkılmamaktır. Ölmemektir. Yılgınlıkta toparlanma, yıkıntıda yeniden doğrulma, ölüme tekrar diriliştir. Top mermisine karşı durmaktır. Bir manga asker ile bir tümene karşı süngü hücumuna kalkmaktır. Birliğini kaybetmiş askerin hava desteğini üzerine istemesidir. Ayağı çıplak, karnı aç harp etmek, yıkılmak ama yeniden ayağa kalkmaktır. Yüksek kararlılık, cesaret ve azimdir. Öngörüdür zafer, dağ zirvesinde şimdi nereye?" diye sormaktır. Asya'nın ortasından yola çıkıp, Akdeniz'e bir kısrak başı gibi uzanan bu memlekete erişmektir.

Öyle bir savaş ki siperler kum torbalarından değil ölü askerlerdendi. Bir kurşunla ölmek yetmedi. Cepheye çıkarken yüzbaşı emir verdi: "Ölürsem üzerime basın, yaralanırsam dönüp bakmayın". İsmail Hakkı, Binbaşı Mahmut Sabri, Sabahattin Adil, Mehmet Tevfik. Teğmen Ahmet Mucip, Yarbay Mustafa Kemal, tüfeğini kaybeden Anzak askeri. Göğüslerindeki hâki kumaş kırmızıya döndü. Berrak renksiz dereler kırmızı aktı. Bu neslin kırmızıya bakışı başkaydı. Habercilerin tek taşıdığı haber ölmek üzere olan askerlerdi. Vatan aşkıyla öldüler. Ölümsüzleştiler. Yüzlerce İngiliz çocuğu gözleri kapalı açılmamak üzere annesini sayıklaya sayıklaya ölen 15 yaşında düşman askeri. Kime düşmandın? Kime düşmandın da mezarına yüreğimizi seçtin. Göz yaşlarıyla haykırdı bir asker. Tüm gece durmadan arkadaşımın gırtlığına saplandı kurşun, ben artık yutkunamam. Analar evlatlarını koklaya koklaya yolladılar cepheye. O koku analarla beraber yaşadı. Gelibolu'da toprak yoktu artık cesetlerden toprak görünmüyordu. Üzerlerine basamadan yürünemeyecek kadar sık yatıyordu canlar. Cansız oldu. Bir damla su bulamadılar temmuz sıcağında. Bir parkayı üç beş kişi dönüşerek giydi yüreklerimizdeki anlatılmaz aşkla. Siperler içinde ayakta duruyorlardı, ayaklarında pabuç yoktu. Cesetlerin arasında bebek patikleri kadın eldivenleri vardı. Bu tabloyu gören ölenlerin yalnız ölmediğini anladı. Şelale gibi aktı yağmur. Üç mevsim geçti. Siperleri sel bastı ekimde. Yine de gözyaşları kadar derin değildi. Tifo, dizanteri, sıcak ve soğuk binlerce can aldı. Yalnız düşman mermileri değil hastalık ve tabiat da savaşa dahildi.

Ölenlerin kurtulduğu kalanların acı çektiği bir savaş bu. Düşman ölümlerini terk etti vatan topraklarına. Vatan topraklarında düşmanla Mehmetçik koyun koyuna sonsuzluğa uyudu. Dur yolcu! Bazı siperler arası mesafe 5 metre. Kafanı kaldırıp tüfekte nişan almak bir yana dursun, taş atsan düşman miğferinde. Havada mermiler çarpışıyor. Haftalarca susmayan top sesleri. Artık topun ıslık sesinden nereye düşeceği tahmin edilebiliyor. Yarı dolu mataralar dışında yüzüne tutacak su yok. Akşam menüde şanslıysan yarım kara tayının yanında hoşaf var. Tabii bolca sulandırılmış. Memleketin her yerinden askere gönderilen yemişler, hazine gibi mendile sarılı. En son ne zaman deliksiz uyuduklarını bilmiyorlar. Hepsinin göz çeperleri kırmızı. Soluduğun havanın çoğu dumanlı. Dün akşam silahların sustuğu kısa bir anda, dertleştiği arkadaşının sevdalisına yazdığı mektup, az önce koynundan çıktı. Üstünde kızıl bir hüznün. Dizanteri olmayan yok. Sıhhiye çadırlarındaki doktorlar dahil. Yok. Çadırların dışında boyu boyunca uzanmış yararlıların çığılı gece gündüz hiç susmuyor. Morfin yok. O yaralılar için yapılabilecek bir şey kalmamış. Onlar ölümü bekliyor. Siperlerde sarılmamış kol, bacak. yüz neredeyse yok. Fakat her şeye rağmen komutan emir veriyor. Vermek zorunda. Çünkü oradan başka yol yok. Yolun sonu ana, sevdâ. Yolun sonu evlat, toprak. Yolun sonu vatan. İşte bu yüzden "Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın bu toprak, bir devrin battığı yerdir. Eğil de kulak ver. Bu sessiz yığın vatan kalbinin attığı yerdir."

Her savaşta şehitler verdik. Galip de olduk mağlup da. Ama paraya toprak satmadık. Bizim sınırlarımız cetvelle değil kanla çizilidir. Bu zafer de bize dikilen kefeni yırtıp attığımız savaşıdır. Bize bayrak biçtiler. İsmine Anadolu sömürge devleti dediler. Akşam yemeğini İstanbul'da yeriz dediler. Sonunda da geldikleri gibi gittiler. "Çanakkale geçilmez" diye bir söz vardır. Bunu biz değil bizzat düşman söylemiştir. Hani şu Avrupa? Hani eski dünya, yeni dünya, hani bütün akvamı beşer, hani şu yedi iklimi cihan? Hepsi birden yüklenip sonra anlamıştır geçilemeyeceğini. Savaşmaya değil ölmeye giden bir orduyu kim durdurabilirdi ki! İşte bu vatan ölmeye gidenlerindir. Bu vatan toprağın kara bağrında sıradağlar gibi duranlarıdır. bir tarih boyunca onun uğrunda kendini tarihe verenlerindir. Havada çarpışan mermiler, yazılmayan kahramanlıklar ki o kahramanlar elde yemek yok, ayakta pabuç yok. karnı aç önce vatan dedi. Biliyorum ki vatani uğruna gözlerini kırpmadan ölen askerlerin gösterdikleri cesaret ve gurur bizi şimdi yüceltmeye yetiyor: Millet olarak yarı uyku halindeyiz belki ama şahsım olarak eminim. buna benzer bir girişim tekrar olsa, yine birleşip gelenleri analarının yanına geri göndeririz. Çünkü Atatürk, Alparslan, Fatih ve niceleri bizim ortak genlerimizdir.

"Bastığı yerleri toprak diyerek geçme, tanı düşün altındaki binlerce kefensiz yatani!" Bu millet çok çile çekti. Çok kan dökerek yola revan oldu. Düştü, sırtından vuruldu ama hiçbir zaman pes etmedi. Hiçbir zaman başkasının bayrağı altında yaşamayı düşünmedi. Çanakkale'de de bu ruhu kaybetmedi ve zafere ulaştı. Başta Mustafa Kemal Atatürk'e olmak üzere tüm nenelerimize ve dedelerimize olan minnetimizi ne yapsak ödeyemeyeceğimizi biliyorum. O zorlukta, yoklukta bir vatan bıraktılar bizlere; başkasının dili, dini, buyruğunda yaşamayalım diye. Onlara layık olmak boynumuzun borcudur. Varlığınız var olma sebebimiz. Ülkenin doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine öyle ve böyle doğduğu topraklara bir şekilde katkıda bulunmuş her insanımız benim için kahramandır. Pencereden baktığınızda güneşi esirgemiyorsa gökyüzü, sizden önce birileri bedelini ödediği içindir.

İngiliz subay şöyle diyordu: "Ölü askerleri vardı 14, 15, 16 yaşlarında ve inan ki gülüyorlardı. İlk kez kaybedeceğimizi o gün hissettik" dur diyen, geçit vermeyenlere selam olsun. Çanakkale'den Kafkaslara, Galiçya'dan Trablusgarp'a cephe cephe cenge 30 duranlara selam olsun.

Komutanların en özleneni Mustafa Kemal Atatürk şöyle demiştir; "Bu memleketin topraklarında kanlarını döken İngiliz, Fransız, Hintli kahramanlar! Burada, dost bir vatanın toprağındasınız. Huzur ve sükûn içinde uyuyunuz. Sizler, Mehmetçiklerle yan yana koyun koyunasınız. Uzak diyarlardan evlatlarını harbe gönderen analar! gözyaşlarınızı dindiriniz.

Evlatlarınız bizim bağrımızdadır. Huzur içindedirler ve rahat uyuyacaklardır. Onlar bu topraklarda canlarını verdikten sonra, artık bizim evlatlarımız olmuşlardır." Belki de bu söz dünya tarihinde bir savaşın sonunda söylenebilecek en acı bir o kadar da en merhametli sözdür. Hiçbir ülke komutanı, ülkesini işgal için gelen ve topraklarında ölen gencecik askerlerin ardından bu şekilde bahsetmez. Bu cümleler bile Atatürk'ün ne kadar yüce bir insan olduğunu anlatmaya yeter ki Atatürk öldüğünde Anzak orduları başkumandanı savaştığı ve yenildiği adamın cenazesine katılmış sakat ayağıyla tabutun arkasından yürümüştür. Söylenecek çok söz çıkartılacak çok ders var. Düşman dahi olsa, insana ve onu dünyaya getiren anaya değer vermenin ifadesidir. diğeri bir deyişle, yaratılanı yaratandan ötürü sevmenin tarifidir. Anlayana... Sen ne kadar büyüksün Paşa'm. Belki yüzlerce binlerce Mehmetçiğin vatan savunmasında şehit oluşuna tanık oldun, binlerce sıkıntıya katlandın ve zafer elde ettin. Buna rağmen kindarlığın olmadı onlara karşı ve şu güzel sözleri söyleyebildin. Sen ne büyüksün Paşa'm. Kelimeler anlatmaya yetmiyor inan.

18 Mart'ta duanın dili yoktur. Şehit ve gazi atalarımızı düşünmek, onlara üzülme, ülkenin ekmeğini yemeye, suyunu içmeye devam etmek ve hala temiz olan havasını içimize çekmek de bir dua değil midir? onların düşü buydu! bu mirasa layık olalım! umarım bizler de ecdatları için öpülebilecek pak alınlar bırakabiliriz. "Ne yaptık biz bu vatan için? kimimiz öldük, kimimiz nutuk söyledik."

57. Alay, bir annenin oğluna; "Eğer bayrak incekse, eğer ezan dincekse git, geri gelme oğul." dediği harbin adıdır. Bu topraklar uğruna canını kanını hiç düşünmeden feda etmiş böylesine büyük, onurlu, şerefli, soylu Atalarımızın torunu olmaktan her zaman onur, gurur ve şeref duyuyorum. Tarihimize ve dünya tarihine büyük harflerle yazılmış, birçok konuda ilklerin büyük savaşı ve zaferi olan hem savunma hem de taarruz başarısıyla tüm dünyanın, düşmanlarının bile takdirini ve saygısını kazanmış, 18 Mart Çanakkale deniz zaferimizin hem kara hem de deniz zaferimizin 108. yılı kutlu olsun. Bu ülke toprakları için tarihte varoluşumuzdan günümüze kadar can veren, kan döken, mücadele eden tüm aziz şehitlerimizin ve gazilerimizin ruhları şad olsun. Her birimizin bu topraklar uğruna dökülmüş her dilden, dinden, ırktan bir kanı bir canı vardır eminim; biz bu ülkeyi, Cumhuriyet'i böyle kurduk, kazandık. Ne mutlu ki tüm arşivler her fotoğrafta kararlılıkla gülümseyen, her hikâyede asaletleriyle, korkusuzluklarıyla, güçlü inanç, akıl ve becerileriyle dimdik duran asil. yiğit, mert yüreklerle dolu... Çavuşundan onbaşısına, üsteğmeninden yarbayına, er erbaşından albayına ve asil milletine kadar isimleri tek tek saymakla bitmeyecek kadar fazla olan, Nusret Mayın Gemisi, Seyit Onbaşı, 57. Alay gibi gerçek hikayelerin gerçek kahramanlarının evlatlarıyız, ne mutlu bize... Başta Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Anafartalar komutanı ulu önder mareşal gazi Mustafa Kemal Atatürk ve tüm silah arkadaşları, atalarımız olmak üzere, tarihten günümüze kadar tüm aziz şehitlerimizin ve gazilerimizin ruhları şad, mekanları cennet, toprakları bol olsun. Bu vatan, bu millet var olsun.

ASLI SAĞIR

10 C

Kompozisyon Yarışması İl Birincisi

EMANETİM CUMHURİYET

Yıllar boyu hep aynı yerden tükendik. Pranga vurulmuş ayaklarımızın gidebildiği kadar yürümeye, perdelenmiş fikirlerimizin görebildiği kadar düşünmeye, kelepçelenmiş ruhumuzun özgürlüğü kadar yaşamaya çalıştık. Sonu gelmeyen savaşlarda yıllarca yitik düştük.

Takvimlerin savurduğu her bir yaprak bizi tüketiyor damarlarımızdan dökülen her bir kan gün geçtikçe artıyordu. Dilimizden dökülen her bir kelimenin hikaye satırlarında dile gelmekten başka bir önemi yoktu. Başlar ağırlaşıyor, otoritenin baskısı halkı çaresizlik altında yavaş yavaş tüketiyordu.

Kefen öylesine yürekten çağırıyordu ki bizi.. Dur diyecek takatimiz dahi kalmamıştı. Ahval o kadar çetindi ki halkın parlak emelleri bir anda tarihin tozlu raflarına yüz tutmaya başlamıştı.

Tozlar çırpınıp dört bir yanımızı kuşatmıştı artık. Kubbe yıpranışımızın üzerine çökmüş sema kurtuluş için çığlık çığığa kükrüyordu. Adeta bendini yırtıyordu kasvet. Çınar köklerini salıyordu. Serpiliyordu filizler Anadolu bozkırlarına. Gecenin zifiri karanlığında esaretin bağrımızı yaktığı gibi yakıyordu yakamoz denizi.

Karanlık ufuktan boşanan bir çift mavi göz Samsun'dan Anadolu'ya ayak basmış; vatan, engin dağların ardında vadettiği canavarı uyandırmıştı. Türkün esaret bilmez milleti uykusundan uyanmış, hapsedildiği demir parmaklıkların içinde hürriyete tutkun aleviyle yanmaya başlamıştı.

Taşından, toprağın, canından, cananından geçen millet ruhunu saran medeniyet ateşiyle ebedi sancağı bir kez daha göğe çekmek için son sözünü söyledi. Süngüsünü "Ya İstiklal Ya Ölüm" sözünü göklere haykırarak taktı silahına. Hayasızca koştu cennet bahçelerine dostuna yar olabilmek için. Telkin oldu demir yüreği son kez bizim için..

İstiklal harbinde hedeflerine ulaşmış yeni kurulan Türk Devleti kendi kaderini tayin etmişti. Fikirlerde belirmişti dalgalanacak sancağın şanlı şafağını "CUMHURİYET".

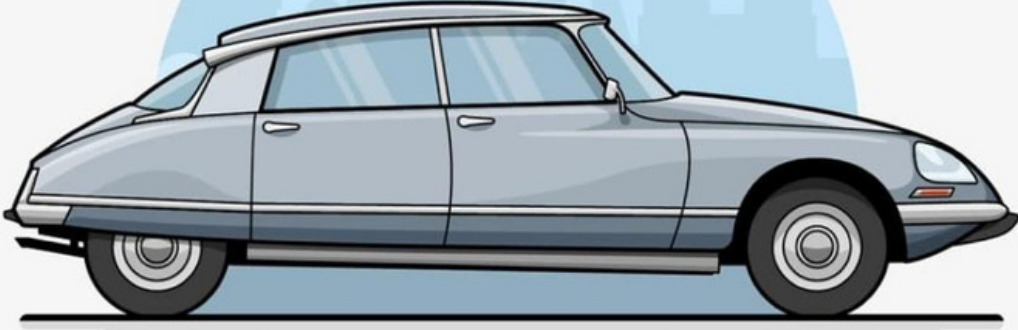
Cumhuriyet, ulusun kendi egemenliğini elinde tuttuğu yönetim biçimidir. 29 Ekim 1923'te şanlı olan bu hürriyet Mustafa Kemal önderliğinde Türk Halkının hak ve özgürlüklerini ilelebet payidar kılmıştır. Tam bağımsızlığın haykırılması peşinden birçok yeniliği de beraberinde getiren yeni yönetim biçimi; Kadınlarımızın seçme seçilme hakkı, özgür düşünce ve ifade özgürlüğünün yanında din ve vicdan özgürlüğü, adil yargılanma hakkı ve eğitim öğretim eşitliğiyle Türkiye Cumhuriyeti Devletini sahip olunamaz eşsiz bir dokunulmazlığa sahip kıldı.

Mavi gözlüm, önderim, özüm, atam, Kemalim.. pervasızca bir sevdanın vuslatını bize armağan etti.

99 yıl oldu efendiler.. Ateşler söneli. Vuslat bize varalı çok oldu. Mavi gözler görülmeyeni başardı bu ülkede. Zorluklar peşimizi bırakmadı. Şehitlerimizin kanı vatanın her bir karışına kayboldu gitti. Kıvanç duyduk bize emanet edileli bu ülke. Ant içtik biz bize; namusum ve şerefim, emanetim Cumhuriyet..

Muhammed Enes SANDIKÇI
M/B

CITROEN DS İLE BİR YOLCULUK

Nesnenin, eşyanın karakter kazanması veya karakterlerin nesnelere, eşyalar üzerinden anlatılması öteden beri edebî eserde başvurulan bir anlatım yöntemidir; Julio Cortazar'ın Güney Otoyolu adlı hikâyesinde olduğu gibi. Bu uzun hikâyenin kahramanları otomobiller. Diğer bir ifadeyle Cortazar otomobillerle kişileri birlikte karakterize ediyor.

Güney Otoyolu'nun Ocak 1998'de yapılmış olan Gendaş baskısının İspanyolca'dan yapılan çevirisi Gülin Dalaman'a ait. Kitabın başında, oraya âdeta önsöz yerine konmuş Yeni Citroen başlıklı bir de yazı var. 1955'te tanıtılıp 1975'e kadar üretilen ve otomobil tarihinin ikonik modellerinden biri olan Citroen DS üzerine kaleme alınmış bu yazı Roland Barthes'in. Yazıyı Fransızcadan çeviren ise Tahsin Yücel.

Harfleri İngilizce okuma heveslilerinin sanacağı gibi DS dies değil, dees diye okunur Fransızcada. Türkçe okunuşu da tabii ki dese'dir. Roland Barthes, DS'nin Fransızca okunuşu üzerinden söz oyunu yapıyor çünkü Fransızcada tanrıça (déesse) kelimesi dees diye okunur. Dolayısıyla Barthes, sıra dışı ve yenilikçi DS'yi bu bakış açısıyla değerlendirmeye başlıyor:

“Öyle sanıyorum ki, bugün otomobil büyük gotik katedrallerin oldukça tam bir karşılığı durumunda. Diyeceğim, çağın büyük bir yaratımı, bilinmedik sanatçılarla tutkuyla tasarlanmış, koca bir halk tümüyle büyüdü bir nesneyi kendine mal ediyor onda, kullanımında olmasa da imgesinde tüketiyor.

Yeni Citroen, karşımıza üstün bir nesne olarak çıktığı ölçüde, açıkça gökten düşüyor.’

Ne müthiş bir çeviri değil mi? Tahsin Yücel öyledir. Bu hususta, Türkçeyi sonradan öğrenmiş ortalamanın epey altı zekâda Teksaslı bir sığır çobanı bile onunla aşık atamaz. Her ne kadar bizim şu anki konumuz Tahsin Yücel'in bu sıra dışı mahareti değilse de söz konusu yazıda olduğu gibi Roland Barthes veya başka bazı Fransız yazarların Türkçedeki talihsizliğine dikkat çekmek ahlâkî bir zorunluluktur. O nedenle bir iki söz daha söylememiz gerekiyor.

Yeni Citroen başlıklı yazının google translate ile Fransızca orijinalinden yaptığımız çevirisi ise şöyle:

“Bugünün otomobilinin büyük Gotik katedrallerin neredeyse tıpatıp eşdeğeri olduğuna inanıyorum: Dönemin büyük bir yaratısını kastediyorum, bilinmeyen sanatçılar tarafından tutkuyla tasarlanmış, kendine mal eden halk tarafından kullanımında olmasa da görüntüsünde tüketilmiş tamamen büyüdü bir nesne.

Yeni Citroen, kendisini ilk başta üstün bir nesne olarak sunduğu sürece, açıkça gökten düşüyor.’

Google translate çevirisi daha anlaşılır değil mi? İnsanın aklına Sakallı Celâl'in hükmü geliyor: "Bu kadar cehalet ancak tahsille mümkündür." Zira bir bilgisayar programı kadar bile dili hissetmemiş, hayatını Türkçeye yabancı kalarak tamamlamış Tahsin Yücel, Fransız Dili ve Edebiyatı profesörüdür. Birkaç istisna dışında Fransızcadan çeviri yapan çoğu isimde olduğu gibi Tahsin Yücel çevirisini de kafamızı vura vura okuduk. Yetmedi google translate ve sözlükle orijinal metne müracaat ettik. Nihayet şu kadarını anladık ki Roland Barthes, Citroen DS modelinin sanat eseri estetiği taşıdığını fakat aynı zamanda başka bir dünyaya aitmişçesine sıradışı, hattâ ilâhî bir güzelliğe sahip olduğunu söylüyor. Yazı Barthes'in Mitolojiler (Mythologies) isimli kitabından alınıp Güney Otoyolu'nun başına konmuş. Belirtmeden geçmeyelim, maalesef Mitolojiler de Türkçeye yine Tahsin Yücel tarafından çevrilmiştir, hem de Çağdaş Söylenler adıyla. Sabahlar olmasın!

Anlaşılacağı gibi Güney Otoyolu'nun kahramanlarından biri Citroen DS'dir. O nedenle Barthes'in Yeni Citroen başlıklı yazısı önsöz mahiyetinde düşünülmüş olmalı. Kitabın sonunda fotoğrafları da sergilenen diğer bazı kahramanlar ise şunlar: Peugeot 404, Dauphine, Citroen 2CV, Renault Caravelle, Volkswagen, Beaulieu, Ford Taunus, De Soto, Porsche, Ford Mercury, Mercedes.. Bunlar, anlatıcının ifadesiyle bir Pazar günü güney otoyoluyla Paris'e geri dönme "aptallığında" bulunanlardır. Çünkü her zaman olduğu gibi trafik vardır ve bu sefer önemli bir kaza trafiği "felç" etmiştir. Özetle hikâye haftasonu trafiğinde kalanları anlatmaktadır.

Güney Otoyolu, Fransız Yeni Dalga'sının önemli yönetmeni Jean-Luc Godard'ın Haftasonu filminin de ilham kaynağıdır. Bu sürrealist filmin özellikle on altıncı dakikasıyla yirmi dördüncü dakikası arasındaki plan-sekans, doğrudan Güney Otoyolu'nu akla getiriyor fakat Godard'a özgü bir değişimle, yani küçük burjuvanın küçük dünyasının zehirli ve kanlı bir eleştirisiyle. Bilhassa plan-sekansın bitişiyle başlayan şu sahne o zehirli ve kanlı eleştiriye etkili bir örnektir: Bir İngiliz spor otomobili olan Triumph ile bir traktör çarpışmıştır. Triumph, traktörün sağ ön tekerleğinin üstüne çıkmış, çarpışmanın şiddetinden motor kaputu açılmıştır. Direksiyondaki delikanlı ölmüştür. Üstü başı kan içinde olan genç kız ise otomobilden çıkmış, hiçbir yara almamış olan traktör sürücüsüyle tartışmaktadır:

“Öncelik ondaydı. Şimdiyse o bir ölü.’

“Önceliğin onda olduğu nereden belli?’

“Öncelik ondaydı. Gençti, yakışıklıydı, zengindi. Herkese göre önceliği vardı. Şişmanlara, fakirlere yaşlılara..’

“Böyle konuşmaya hakkın yok.’

“İkinci el traktörünü al da git!’

“Alın teriyle çalışan biri için çok pahalıdır o traktör.’

“Ya benim Triumph’um? Hurdaya döndü. Hiç umurunda mı?’

Traktördeki köylüyle genç kız birbirlerine çok ağır sözler söyler. Tartışma bir sonuca varmaz ve onları seyretmekte olan filmin kahramanlarına, yani Corinne ve Roland’a önceliğin kimde olduğunu sorarlar. Corinne ve Roland cevap vermek yerine arabalarıyla oradan kaçarcasına uzaklaşırlar. Köylü arkalarından şöyle haykırır: “Böyle gidemezsiniz. Marks’ın dediği gibi hepimiz kardeşiz!’ Genç kız ise “Yahudiler!’ diye bağırır.

Roland süratle yol alır, Corinne köylünün haykırdığı sözü düşünür. Roland ona şu cevabı verir: “O lafı Marks değil bir başka komünist olan İsa söylemiştir.’

Corinne ve Roland, hafta sonu için Oinville şehrine gitmektedir. Trafik, kuralızsızlık, kazalar, kan ve tuhaf kişilerle dolu yolculukları sanki Kafka’nın yazdığı absürt bir rüyadır. Karşılaştıkları tuhaf kişilerden biri Joseph Balsamo’dur. Tanrı ile Aleksandre Dumas’ın oğlu olduğunu söyleyen Joseph Balsamo, onlara âdeta filmin absürtlüğünü ve Godard’ın amacını tanımlarcasına “Modern zamanların dilbilgisel devrinin sona erdiğini haber vermeye ve mübalağanın tüm alanlarda özellikle de sinemada başladığını söylemeye geldim’ der. Mübalağa sürrealizmin ve absürdün zeminidir, izleyiciyi sarsmak için şarttır. O nedenle Godard, daima mübalağaya yaslanır. Zira artık modern dönem sona ermiştir. Kurallar ve kronoloji tarih olmuştur. Hiçbir şey eskisi gibi değilse sanat da eskisi gibi olamaz. Dolayısıyla yeni anlatım yöntemleri bulunmalıdır. Kaza yapıp arabaları yandığında Corinne niçin: “Çantam! Hermes marka çantam!’ diye feryat eder? Bu, sadece burjuva riyakârlığının eleştirisi midir? Hayır. Bu feryatla nesneye bakışın değişmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Hayat da sanat eseri de nesnenin kölesi olmamalıdır. Yoksa film boyunca hiç görmediğimiz çantaya niçin ağıt yakılsın? Çanta zaten yoktur. Son tahlilde Godard, Joseph Balsamo’dan gerçek sarışın olmayı dileyen kadar dejenere Corinne ile mesajını verir: “Bir romanın içinde değiliz. Bu bir film ve film hayatın kendisidir.’

Hakkı ÖZDEMİR
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

GECE VE GÜNDÜZ

Günün birinde sormuş baykuş güvercine: “Nasıl bu kadar mutlu ve neşelisin, hayat acı ve dayanılmaz değil mi?”

Güvercin şaşırılmış: “Hayatın neresi acı? Gülmek, eğlenmek, şarkı söyleyip dans etmek varken..”

Baykuş anlam verememiş güvercinin hayat hakkındaki yorumlarına. Deli olduğunu düşünmüş onun. “Yanıyorsun. Hayat karanlıklar içinde. Üzüntü ve gözyaşı dolu.”

Güvercin, kanıtlamak istemiş baykuşa hayatın güzelliğini. “Gel sana göstereyim. Ben sabahçı bir kuşum sense gececi. Belki de hayatı böylesine karanlık görmen senin gececi bir kuş olmandandır.”

Baykuş istemeye istemeye kabul etmiş. Güneş şehri yavaştan selamlamaya başladığında sokakların üzerinde sakince süzülmuşler. Baykuş şaşırılmış. Sokaktakilerin neredeyse hepsini tanıdığını ve bildiğini sanırmış ama bu insanların yüzünde onun bildiğinin aksine hüznün değil, neşe varmış. Hayat baykuşun bildiğinden farklı mıydı? Yoksa deli dediği güvercinin bahsettiği gibi miydi? Acaba baykuş mu delirmişti? Baykuş bir an duraksayıp başını göğe doğru kaldırmış, hayret etmiş. “Gökyüzü bu kadar parlak ve mavi miydi? Bulutlar..”

Sokak üzerinde ilerledikçe kulağa keyif veren şarkılar işitmiş, sormuş yine kendi kendine: “Peki, ya şarkılar.. Bu kadar keyifli olabiliyor muydu?”

Baykuş farkına varmaya başlamış. Güneş henüz sokakları selamlayıp aydınlatmadan, gökyüzünün kasvetli siyahı maviyle buluşmadan kendisi dar ve karanlık ağaç kovuğuna girermiş. Hava tekrar siyaha bürününceye kadar da orada kaldığı için hayatı hep geceden ibaret, insanları hep gözü yaşlı, şarkılarıysa hep dertli bilirmiş. Bunu güvercinin de bilmesini istemiş. Ruha renk veren mavi kaybolunca gökyüzünü gri ve siyah kaplamış. Yine sokak üstündeymişler ama bu kez farklıymış bulutlar. Güvercin hem şaşırılmış hem de üzülmüş. O pek sevdiği hayat her zaman hareket ve güzellik dolu değilmiş. Anlamış.

Baykuş söze başlamış: “Anladım ki hayat gece ve gündüz misali.. Biri karanlık, öbürü aydınlık. Birbirinden ne kadar ayrı görünseler bile, ikisi bir günü tamamlarlar aslında. Hayatı sadece geceden ibaret bilmekle gündüze ayıp etmişim. Bundan sonra hem geceyi hem gündüzü dinleyeceğim. Eminim aklatacakları pek çok şey var.”

GALATA'NIN KARANLIĞINDA

Bir ağaç kovuğunda
Yahut bir taşın altında
Yağmurun düştüğü
O her bir toprak parçasında
Yaprakların yeşerdiği
Gecelerin sabahında
Bir güzel İstanbul sabahı
Galata'nın karanlığında.

Turuncuya çalan gökyüzü
Bulutlarda bir karmaşa
Vapurların umut taşıdığı
O her bir aşk limanında
Gündüzleri kaybeden
Utangaç sevdalarda
Bir güzel İstanbul sabahı
Galata'nın karanlığında.

Bu bir son
Veya
Bir güzel başlangıç
Başka gözlerde
Sana aitim
Sevemem artık
Eski musikiden
Kulağıma çalınan
Bir melodi
Yanaklarımda ıssızlık.

Bahadır ALEMDAROĞLU
12/A

GENÇLİĞİMLE BAŞBAŞA

“İtiraf edeyim ki ‘bu kitap yukarıda sıraladığım eserler gibi bir ihtisas eseri değildir. Sadece fikir çalışma atölyesinin genç ve tecrübesiz çırakları için faydalı olabilecek bir rehberdir.’

Yazıyor kitabın baş kısımlarında. Buradan itibaren anlıyorum işte bu kitabın bana neler anlatacağına yahut hayatıma neler katacağını işte buradan itibaren okuma şeklimi değiştirdim. Artık bu kitabı okumak için ya da merak ettiğim için değil, bu kitabı dahaca çok cahil ve savunmasız olan benliğime, hayatıma bir yol kurmak, ucunda muvaffak olan arşa bir merdiven düzmek için okumaya başladım.

İşte bir kitabı düşünün, düşünün ki bir yol, bir arkadaş hatta ölümün kıyısında büyük derin kara çukurlara düşecekken elinizden tutup, çekip çıkaran sizi en çaresiz halinizle yalnız başınıza kalmaktan kurtaran, alınmadan, gücenmeden tane tane her bir adımını saysın yanlışlarının ve doğrularının. Tavsiyelerden, doğru yollardan daha fazlası var içinde. Dostane bir yaklaşım, bir babanın, bir annenin verdiği hissiyata yakın bir samimilik belki bu dediğim. Bir arkadaş olarak yanınızda, bir gezgin misali gittiğiniz her yerde aklınızın en ücra köşesinde saklı çantanızda duracak sadık bir kitap. Hele dahaca hayat denilen bu karmaşık koşuşturmada, acemi askerlerin, yani biz gençlerin bu muharebe meydanında elimizde olabilecek en büyük silah. Hayata dair bir yol, bir harita, bir pusula..

Hayatın ve öğrenmenin bize getireceği büyük felaketlere bir hazırlıkta diyebilirim aslında. Nasıl depremler varsa ve engelleyemiyorsak binamızı sağlam yapmalıyız ya hani. İşte bu kitapta da bir binanın nasıl sağlam yapılması gerektiğini anlatılmış ve malzemeleri de bizzat elimize verilmiş. Bizim nihai amacımız ise binamızı sağlam temeller üzerine inşa etmekte ve bu ne bir öğretmenin ne bir annenin ne de bu kitabın elinde. Bu binalar bizleriz, benliklerimizin ta kendisi ve kendimizi geliştirecek, bu binayı tüm sarsıntılara karşı korunaklı ve sağlam inşa edecek olanlar da biz gençlerin ta kendisiyiz. Kılıçtan daha keskin olan iradelerimiz kullanılmadığı sürece hiçbir işimize yaramaz paslanır ve üzerimize çöken bir yüke dönüşür, ağırlaşır. O ağırlaştıkça hareket etmemiz daha da zorlaşır. Hareket etmediğimiz sürece de her bir gün diğerinden farksız olur. Yaşlarımız ilerlese de biz düşünmeyi, çalışmayı durduğumuz yerde zamanı durdurmuşuzdur. İradelerimiz bu yüzden kuvvetli olmalıdır ve bu yüzden etrafımızda olup bitenlerden bihaber olursak kenarlarda, köşelerde sadece ölmek için yaşayan birer yığıntılara dönüşürüz. Aksi takdirde kendi iradelerimize sahip çıkmadan edindiğimiz tüm bilgilerse bizi boş bilgi yığınlarına dönüştürecektir. İşte kitapta da bundan bahsedilmiyor mu zaten? Sadece başarı ve kariyer odaklı olmak da bir insanın olabileceği en büyük cahilliklerinden biri değil midir?

Kitapta da bahsedildiği gibi mekteplerimiz birer bilgi fabrikası olmaya devam etse de ve yalnız zekalarımız üzerinden benliklerimiz ve hayatlarımız yorumlanmaya çalışılsa da bilmek gerekir ki düşüncelerimiz, fikirlerimiz ve iradelerimiz benliklerimizi oluşturur ve terbiyenin her bir çeşidi insanı insan yapacak olan ana maddelerden birisidir. Düşünmek bizim var olmamızın sebebidir ve bu yüzden kelepçelerinden kurtulmalı değil mi artık düşüncelerimiz? Bir balığı ağaca tırmanma yeteneğine göre yargıladığımız sürece biliniz ki hepimiz çoktan kaybetmişizdir. Ancak tabi ki böyle düşünerek bütün bir hayatımızı feda edemeyiz. Önümüze çıkan zorluklara karşı mücadele etmeliyiz. İşte bu kitapta mücadele ve azim duygusunun önemini daha çok kavradım ve çoğu konuya yönelik olumsuz düşüncelerimi çürüttüm. Kitaptaki bütün bu tavsiyelere güvenmemin en büyük nedenlerinden birisi bu kitabın sadece bir öğüt kitabı olmayışı ve içinde çok büyük bir tecrübe taşımasıdır. Öyle ki hayatın bu fırtınalı ve engebelerle dolu yollarından geçmeyen hiç kimse bu kitabı yazamazdı. Bir şeyleri anlatabilmek, bir şey hakkında yorum yapabilmek için ya o şeyi bilmek ya da o şeyi yaşamış olmak gereklidir. Bu kitabın yazılabilmesi için de hayatın zorluklarını bilmek yetmez.

Çünkü ben de kulaktan dolma bilgilerle yolumun ne kadar zor olabileceğinin farkındayım ancak yaşamadığım bir şeyin tavsiyesini de kimseye veremem. Zaten yazarın hayatını okuduğumda içerisinde bu kadar çok başarının bulunması dikkatimi çekmişti. Bu unvanlara sahip olmuş bir insanın verdiği tavsiyelerin ne kadar doğru olabileceğini düşündüğümde zaten sonuca varmıştım.

Ülkesinin çocuklarını kurtarmak adına kanat çırdığını, gençlere doğruyu gösterebilmek adına ne kadar mücadele verdiğini derinden hissediyorum. Bu yüzden aslında ne kadar teşekkür edilse azdır o koca yürekli insan için. Kitap 1949 yılında basılmış olsa dahi bugüne kadar doğruluğunu sürdürmüştür. Bahsedilen her şeyin geçerliliği bugüne kadar korunmuş değişmeyen ilkelerdir. Bu yüzden bir öğrenci aynı zamanda bir genç ve bir insan olarak hayatımı nasıl şekillendireceğimin farkına vardım az çok. Su misali akıp giden zamana ayak uydurmaya çalışırken, yaşanan şeylerle yaşayıp giderken çoğu zaman bir yerlerde yanlışlık olabiliyor. Bizler insanız ve kusurlarımızla dünyaya geldik, herkes yanlış yapabilir ve bu doğru olan şeydir. Kitabı okurken geçmiş yılları düşünüyorum ve gerçekten hata yaptığım şeylerden bahsediliyor. Hepimiz az çok neyin doğru veya yanlış olduğunu biliriz ancak bildiğimiz şeyler bizim için o kadar sıradanlaşmıştır ki kulağımıza dolma bilgileri artık umursamaz hale geliriz. Hata olduğunu bile bile yaparız bilmiyormuşçasına, nefsimize yeniliriz, başarı olasılıklarımızı düşürürüz ve o kadar alışmışızdır ki bunlara boş şeylere heba ettiğimiz tüm zamanın yanımızdan sessiz bir gölge misali geçip gittiğini fark etmeyiz. İşte bu kitap tam da bunun adına bir uyanıştır, bir farkındalık, bir şeyleri baştan ve tamamıyla doğru anlamak için zihinlerimize ilmek ilmek dokunabilecek bir rehberdir. Okumaya devam ettikçe bunca zaman neredeydim sorularıyla birlikte kendimle yüzleşiyorum, kitap ayna oluveriyor karşımda ve beni bana her yönümler gösteriyor. Çalışmak; kazanmak, iyi olabilmek benim elimde “Çalış genç arkadaşım, çalış namerde muhtaç olmak, ölmekten beterdir” sözlerini akla getiriyor. Bu tespit ile beraber daha ilk sayfalardan itibaren insanı olgunlaştırıyor. Kitapla beraber anlıyorum ki yol göstericisi eksik olan insanlar yollarını kaybetme potansiyeli en yüksek insanlardır. Kitap da burada bize yol gösterici oluyor. Eğer herkese bu kitabı okutabilseydik belki bir şeyleri düzeltebilirdik diye düşünüyorum. Geleceğin umutları, ışıkları dediğimiz gençlerimiz ışıklarını bir bir bir söndürürken bunun farkına bile varamıyoruz. Bir anne çocuğunun nelerle uğraştığını görmediğinde, bir öğretmen yol gösterici olmadığında ve yapılanlara göz yumduğunda bu sefer bizler de hatalarımıza göz yumuyoruz ve yummuşuz da. İşte eğer her birimiz bu kitabı hakiki ciddiyetle okursak doğrulara kapanan gözlerimizi dünyanın gerçek yüzüne geri açabiliriz. Farkında olmadığımız derin uykulardan bizleri uyandırabilir ve geleceğe gerçekten ışık olmamızı sağlayabilir bu kitap. Bir insan olmayı, terbiyesiyle, ahlakıyla, saygısıyla ve diğer tüm değerleriyle öğrenmeyi sağlar. Muvaffak olma azmiyle yanıp tutuşan yüreklerimizi doğru şekilde harlayacaktır bu eser.

Öyle ki bazı sözler insanın hayatına şekil verir, derinden etkiler ve kişinin kendisi olmasında, her bir hareketinde ona yardımcı olur. Bazı tavsiyeleri bize öğretmenlerimiz verir, bazılarını ailemiz ve bazılarını da kendimiz ders çıkararak öğreniriz. Burada benim yolculuğumda yanımda bulunacak olan herkesin en az birini hayat felsefesi haline getirebileceği nice güzel öğütler bu kitapta toplanmış ve bir yazar tarafından aşlanmış damarlarımda akan saf, tecrübesiz ve genç kanıma.

ELİFNAZ DEMİR
10/C

O BİR ÖĞRETMEN

Öğretmen, kadim zamanlarda yorgun yolcuların konakladığı kervansaray gibidir. Sıcak, emin, cömert. Kışla yaz kucaklaşıyor ellerinde. Çorak toprağın bağrından gür ve gümrah nehirler akıtıyor. Toprağının çorak yanlarını kaniyle suluyor, tüm coğrafyasını yeşertiye dönüştürüyor.

"Öğretmen kandile benzer, kendini tüketerek başkalarına ışık verir." demiş Horace. Öyle ki Yıllar yavaş yavaş gözlerinin aydınlığını karartır, ister ki ışıkları öğrencilerin gözlerinde yıldız gibi parlansın. Kelimeleri öpücükler kadar yumuşak bir biçimde sarsın öğrencileri. Kelimeleri yıldız olsun göklerine, kandil kandil aydınlatсын karanlıkları.

Kutsal bir emanet olarak görmek öğrencileri ve kutsal bir metin aktarır gibi ihtimam göstermek her kelimeye. Hayatın ne kadar kısa, ne kadar oyun ve oyalanmadan ibaret olduğunu düşünerek, yeni ufuklar belirlemek ve ebedileşmek ebedi değerler uğruna. Bir anıta, bir kitaba, bir kitabeye dönüşmek. Ruhlarıyla güven ve sevgi kaynağı olmak, toprak kadar verimli, toprak gibi ebedileşmek ardından. Metin aktarır gibi ihtimam göstermek her kelimeye. Bir de infaz saatlerini bilen ölüme mahkum suçlular gibi dolu dolu yaşamak zamanın her anını. Küçük vazifelerden kurtulmak için, büyük hayallerin mahzeninde ilerlemenin yanlışlığına düşmeden yerine getirmek kendine düşeni.

O bir öğretmen. Çölün bağrında kuzey nehirleri kadar serin. Her mevsim güney iklimlerinde soylu, sükunetli bir vahadır. Bir meltem gibi esmeli yanık yüreklerde, her sabah bir tebessümle çıkmalı öğrencilerin karşısına. Umutlar oluşturmali, düş kırıklıklarına. Yanlış attığı her adımın, öğrencilerin dünyalarında bir sütunun yıkılmasına sebep olduğunun farkında olmalı. Cam parçalarını, elmas kırıklarına tercih edenlerden de olmamalı. Cehaleti düşman olarak görüp göstermediği, onu yenemeyince ona alışmaya kalkmak, hiçbir zaman geçmemeli aklından. Heyecanı daima taze olmalı yüreğinde. Hatıralar oluşturmali bahçesinde, çiçek çiçek, renk renk. Baharda dallarında yaprakların gülümsediği, ağaçlar gibi olmalı her mevsim. Gökten ışık yağarken yeryüzüne, o da bir ışık olarak kanatlanmalı yeryüzünden. Cehalet zindanlarının kalın duvarlarından sızan ışık olmalı, bu ışıkla gözleri kamaşmalı karanlık ruhların.

Kozmik bir kavga vermeli...Bizden öncekilerin kanlı mızraklarıyla çizdiği zafer haritamızın, paramparça olmaması için hep uyanık olmalı, hep tetikte kalmalı. Çünkü o bir öğretmen. Teskin olmaz bir arzuyla uğraşılmaya değer üç uğraşı olmalı: ilim, irfan, terbiye. Sonsuz fedakarlıklar ile etrafını dolunay gibi karanlıklardan kurtarmalı. Menfaatler, kıyılarına uğramadan geçip giden gemiler gibi olmalı. Onun da fırtınalı anlarında, sığınacağı limanları olmalı, kitaplardan limanlar yapmalı kendine. Sağlam, emin, ebedi. İki şey ortaya çıkmalı ondan ışık ve söz. Herkesin gökyüzünü aydınlatan ışık, herkesin gönlünü genişleten söz. Zaman, kelimelerin külleri arasına gömse de onu, o bir kıvılcım olarak kalmalı orada. Hatıralarda ebedileşmeli. Bir nefeste tutuşmalı zihinlerde. İnsanlık sürdüğü kadar sürmeli, bu kozmik kavga. Uğruna öldüğü ülkenin topraklarının bağrından başaklar yükselecek biliyorum, salkım saçak. O yediveren olur, soylu bir kavgada topraklarına düşünce. O ölünce dilsiz çöller, kuş nağmeleriyle şenlenir. Ve o yaşayabilmek ve yaşatabilmek için; çekilmez gibi görünen acılar çekmeli. Gece gibi, ölüm gibi ansızın gelen. İhanetleri karşılamalı göğsünün sıcaklığında. Ve direnmeli hain akşamlara ilk yaz şafaklarına hayat vermek için sevmeli ölürcesine umutlar yeşertmeli düşsüz akşamlarda. Örtünce yüzünü mertliğin bir eşkiya kurşunuyla ansızın uzanmalı dünden yarına boylu boyunca yeryüzünün onuru olmak için. Çağların karanlığını bir ateş böceği gibi aydınlatmasaydı, gayretinin tutuşturucu nefesiyle kıvılcımları volkanik bir aleve dönüştürmeseydi, bütün bir milletin ruhu ısınmayacak, karanlıklar fecre dönüşmeyecekti.

O bir öğretmen. Öğrencilerine gençliğin sadece insan ömrünün ilk ve erken dönemi olmadığını, onun bir akıl ve idrak durumu, bir irade derecesi, bir hayal gücü, heyecanların kuvvet ve dinçliği, cesaretin umutsuzluğa ve korkaklığa, rahat ve sessiz yaşam sevdasına daha üstün geldiğinden de söz etmeli. Gençliğin, zamanı kavrama ve kuşatma süreci olduğunu da belletmeli onlara. Her gün yeniden umut taşımaları öğrencilerine, kucak kucak. Güneşin sadece umudu olanların karanlığını aydınlattığını, kutup yıldızlarının, sadece uzağı görenlerin, uzaklarda farklı bir yaşam biçiminin var olduğunu, var olması gerektiğini düşünenlere yol göstereceğini, iyice belletmeli onlara. Heyecan ve yaşama sevincinin yok olmasıyla, kendileri yaşasalar da, ruhlarının öleceğini de anlatmalı öğrencilere. Üzüntü, şüphe, korku ve karamsarlık, bütün bunlar başları eğen, yükselme yeteneğinde olan inancın önündeki engellerdir. Hayatta, zafer ve yenilgi iç içedir ve bunlar sudaki dalgalar gibi birbirlerini takip ederler. Bu yüzden, her sıkıntının bir ödülün hazırlayıcısı olduğuna inandırmalı onlara. Bir kere binanı yıktılsa ikinci kez dikmeyi, beş kez ağlattılsa altıncı kez gülmeyi, on kez hor görürlerse on birinci kez kalkmayı, yirmi kez çiçeğini ezdilerse yirmi birinci kez kaldırmayı öğretmeli. Çünkü savaşlar böyle kazanılır umudunu kaybeden savaş kaybeder. Samimiyetle atılan hiçbir adımın sonuçsuz kaldığına kimsenin tanık olmadığını da söylemeli. Mutluluğun yollarından birinin, üzerimize düşeni yaptıktan sonra beklentilerden uzak, zafere ve yenilgiye aynı derecede duvarsız kalmakla, elde edilebileceğine inanmasını sağlamalı öğrencilerin. O bir öğretmen. Öğrencilerine, başarmak uğruna, ellerinde neleri varsa verdikten sonra, bir an için, bunların boşa gittiğini görüp de yıkılmadan, tekrar yorgun vücutları ve titrek dizleriyle, yeniden doğrulmayı başarabileceklerine inandırmalı onları. Bizlere, şafakların sökmemesinin binlerce yıldızın yok olmasına bağlı olduğuna ve tüm ihtiyaçlarımızın, içimizdeki cevherin işletilmesiyle karşılanacağına kendimize inandırabilirse o zaman, başkalarının üzerinde sadece masmavi bir gök, ayaklarının altında ise yeryüzünün tüm hazinelerinin olduğunu da öğretmiş olur.

Gündelik telaşları yüreğini örselememeli..Bazen kör bir kuyuya benzese de hayat, ölüme bile koşacak mecali kalmasa da, umutları yine de kaybolmamalı gözünde. Zayıflığına tahammül göstermesini de bilmeli. Böyle zamanlarında çevresini kırmamak için, bütün terbiyesini, bütün insanlığını, tüm uygunlukları seferber etmeli.

Kelimeleri kirli kıyafetlerinden kurtararak, bir kelebek hafifliğiyle ve yaz akşamlarında birer yıldız parlaklığında kullanmalı. Mehtap gibi olmalı. Bütün kusurları muhteşem bir manzaraya dönüştüren bir mehtap gibi. Ondan daha çok ebedi, ondan daha çok gönüle seslenen. Tabiata benzemeli, onun kadar cömert, onun kadar sonsuz, onun kadar sabırlı. Her hecesinde bir dünyanın gizlendiği kelimeler dökülmeli dilinden, çağlayanlar gibi. Evrenin bütün renkleri olmalı gözlerinde, bütün ışıkları yayılmalı gözlerinden bizlere. Göğsünde bir kandil daha sönmeli, bir öğrencisi umutsuzluğa düşünce ve kuşlar cıvıdamaz olmalı bahçesinde, onları heyecansız görünce. Hislerinden arınmış olarak, bir şölene dönüştürmeli derslerini.

Zor zamanlarda sükut uçurum gibi büyür. Gölge kadar sessizleşir sözcükler. Nihayet gönüllere baharı getiren siz olmazsanız, mevsimler değişmez olur gönlümde. Umutlarım olmasa, kurtulamazdım hayat denen bu rezil, bu pespaye, bu anlamsız sürüklenişten. Bu satırlar üzerinde bir suçlu gibi dolaşırken, yarınlarımızın bugünlerimizden daha iyi olmasını bekleyen öğretmenlerimi düşünüyorum. Öğretmek ve öğrenmek beklemektir, biliyorum. Bu sevdayı yaratan da, bu beklenti değil mi zaten? ben, ilimle cehalet arasına, erdemle soysuzluk arasına, olanla olması gereken arasına, başkası olmakla kendisi olmak, taklit etmekle aslına uygun olmak arasına, bir uçurum açmak istiyorum. Önümde iki yol olur, biri öğretmenlerime giden, yani bilime, hakikate, ebediyete. Diğeri menfaate, yokluğa ve hiçliğe giden iki yol. Ben birinciyi seçerim. Başkaları için yaşamakla, kendisi için yaşamak arasındaki fark burada olmalı. Kendi ikballeri ve istikballeri için yaşayıp ve yaşarken başkalarını yok ederek yaşayanlar ve sonra da, bir böcek gibi kaybolup gidenlerle, yaşadığı sürece kendini yok edip başkaları için yaşayıp ve böylece ebedileşenler arasındaki fark burada olmalı. Biz ona bir uzuv kadar yakınız.

Elimden tutarak bana özür dilemenin küçüklük değil erdemlik olduğunu öğretmenim öğretti. Bana sevgiyi, saygıyı, insanlığı öğretti. Şu övgüsünü hiç unutmam: "Seni günün birinde şair olarak göreceğime eminim. Senin inadın hırçın, istediğini alırsın". Ona minnettarım. Verdiği emeklerin karşılığını emekli olunca alacak belki ama ben o emeği emekli olana kadar taşıyacağım. Ve bunun için belimi doğrultmam gerekiyorsa doğrultacağım. Onun yüzünü eğdirmeyeceğim. Bir öğrenciye söylenebilecek en iyi övgüyü küçük Mustafa'nın ortaokul matematik öğretmeni söylemiş, ona "bilgi ve erdem bakımından olgunluk ve eksiksizlik" anlamına gelen Kemal ismini vererek imzasına kadar bir öğrencisinin hayatına yön vermiştir. O öğrenci de övgüyü sonuna kadar hak ettiğini bir vatani küllerinden var ederek göstermiştir. İlk öncelikle baş öğretmen Mustafa Kemal Atatürk'e ve şehit olan öğretmenlere, ardından diğer fedakâr öğretmenlerime teşekkür ederim. Borcunuz ödenmez.

ASLI SAĞIR

10 C

Kompozisyon Yarışması İl İkincisi

TOPRAK ANA

Cengiz Aytmatov'un 1963 yılında kaleme aldığı "Toprak Ana" kitabı İkinci Dünya Savaşı sırasında bir Kırgız köyünü anlatır. Kitabın konusu Tolgonay isimli bir kadının etrafında şekillenir. Tolgonay; üç oğlu ve kocasını savaşa göndermiş, geliniyle bir başına kalmış bir Kırgız kadınıdır. Derdini sık sık Toprak Ana ile paylaşır, bazen ileriye bazen de geriye dönük olayların anlatılması kitap boyunca devam eder.

Yazar, bu kitapta türlü eleştirilere yer vermiştir. Savaşa olabildiğince karşı olan Aytmatov, insanların savaş harici bir yaşamının olduğunu belirtmek amacıyla kitabını savaşın cephe arkasında olan olaylar etrafında şekillenmiştir. Doğru, savaş hayatımızı derinden etkiler ancak bu sonsuza kadar sürmez. Cephede olan askerler haricinde geride kalan insanlar da vardır. Savaş elbet bir gün biter ancak bize bıraktığı hayat devam eder. Kitapta Aliman'ın hamile kalışı da bebeklerin doğmaya devam ettiğinin, ölümler olduğu kadar doğumların da olduğunu ve hayatın bitmediğinin göstergesidir. Yazar savaşın karşısında olduğunu bize kitapta geçen "İnsanlar ne zaman savaşa başlayacak olsa onlara şöyle diyorum, 'Durun! Kan dökmeyin!' şimdi de tekrarlıyorum. 'Ey dağların, denizlerin öbür tarafındaki insanlar, siz ki mavi göğün altında yaşıyorsunuz, savaş sizin neyinize gerek? " * cümlesiyle ifade eder.

Savaşın getirdiklerinin yanı sıra bir çiftçinin, köylünün yaşamı da kitapta akıcı bir şekilde işlenen konulardan birisidir. Ekin zamanı köylünün telaşı, hasat zamanının bitmesi sonucu gelen yorgunluk kitapta dikkat çeken günlük olaylardandır. Dikkat çeken diğer bir nokta ise köydeki tüm sağlam erkekler savaşa gittikten sonra kadınların erkek işlerini yapmak zorunda kalması o zamanlar rejimin dayattığı hayata karşı bir eleştiri olmuştur.

Rejim algılarına karşı çıkılan diğer durum ise Aliman'ın votka içerek eve sarhoş geldiği bölümdür. Votka bir Rus içkisidir ve kadınların içmesi hoş karşılanmaz. Burada değinilenler okuru, "Hayat rejimin algıları ve savaşa göre şekillenseydi insanlar benliklerinden uzaklaşıp birey olmaktan çıkardı." anlayışına yönlendiriyor.

Kitapta okuru derinden etkileyen konulardan biri de savaşın; umutları, istekleri, en önemlisi de hayalleri ezip geçmesidir. Buna kitapta verilebilecek en net örnek şudur: "Candan istediğim şey öğretmen olmaktı. Ama beyaz tebeşir ve cetvel yerine elime asker tüfeği almak zorunda kaldım. Bunun sorumlusu da ben değilim. Yaşadığımız devir böyle istedi. Çocuklara bir kere bile ders vermek nasip olmadı bana."*

Tam da savaşı anlatan bir sözdür bu. Savaş; hayalleri yıkmaz mı, hayatı insana dar etmez mi, gencecik çocukları yaşamdan koparmaz mı? Aytmatov, romanı öyle ince işlemiş ki hayran kalmamak elde değil. Her olay yerli yerinde yaşanmış. Örneğin Aliman'ın çocuğunu doğururken ölmesi, evet, üzücüdür fakat tam zamanında olmuştur. Çünkü eğer yaşasaydı çevrenin imaları altında ezilecek, psikolojik olarak çökecekti. Zaten kocasını ve bütün hayatını kaybetmiş, bitik bir halde olan bir kadın bu baskıya ne kadar dayanabilir ve sağlıklı bir şekilde çocuğunu büyütebilirdi ki?

Yazarın güçlü tasvirleri okuru resmen olayın içinde yaşıyor. Okuyucu köyde mutlu mesut hayat sürerken bir anda kendini yokluk ve sefalet içinde buluyor. Karakterler arasındaki bağ o kadar güçlü ki insanı derinden etkiliyor. Ayrıca bu kitap bize, savaşın sadece cephede yaşananlardan ibaret olmadığını, silahların ardında da devam eden bir hayat olduğunu hatırlatıyor. Engellerin arasında bile düzlüğe çıkan bir yol mutlaka vardır. Önemli olan umutsuzluğa düşmeden yola devam edebilmektir. Bu düşünceyi de Aliman'ın şu sözleriyle destekleyebiliriz: " Ana, yine mi umudunu yitirdin? Hayata hiç mi güvenin kalmadı? Kendini koy verme ana!"**

" ...HAYAT BİZİM HEPİMİZİ AYNI
TEKNEDE YÖĞURMUŞ, AYNI YUMAĞA
SARMIŞTIR. AMA YİNE DE BU
OLAYLARI ANLAMAK İÇİN O
OLAYLARIN İÇİNDE YAŞAMIŞ OLMAK
VE ONLARI RUHUNDA DUYMAK
GEREK... "

ÇOĞU ZAMAN SUSTUK.
OYSA BİRBİRİMİZE
SÖYLEYECEK ÖYLE
ÇOK ŞEYİMİZ VARDI
Kİ!

"HANI, NE
DERLER:
İNSANIN CANI
ÇIKMADIĞA
UMUDU DA YOK
OLMAZMIŞ."

"DÜŞÜNMEDEN EDEBİLİR
MİYDİM? GÖZLERİMİ
KAPAYABİLİR, KULAKLARIMI
TIKAYABİLİR, AMA
DÜŞÜNMEDEN EDEMEZDİM."

"ÇOCUKSU
GÖZLERİNDE İSE
ÖYLE BİR ACI
VARDI Kİ..."

PİRAZİZ KAYMAKAMIYLA HASBİHAL

- **Merhabalar öncelikle beni makamınızda ağırladığınız için teşekkür ederim Sayın Kaymakam. Kendinizden biraz bahseder misiniz?**

“Merhabalar ben Kezban Yerlikaya, 26 yaşındayım, Bolu doğumluyum, yaklaşık 8 ay önce Piraziz’de kaymakamlığa başladım.’

- **Peki, nasıl bir lise hayatınız oldu?**

“Ben lisede sayısal öğrencisiydim, fazlasıyla düzenli ve tertipli olan, günü gününe derslerini çalışan birisiydim. Sayısal bölüm olarak hedefim diyetisyen olmaktı ama edebiyat öğretmenim sayesinde edebiyat dersini seviyordum. Bu yüzden edebiyata da yakınlığım vardı. Aynı zamanda sessiz sakin bir öğrenci hayatım olmuştu. O zamanlarda çok spor yapmıyordum tek eksik hissettiğim durum bu lise hayatımda.’

- **Üniversite tercihlerinizi yaparken neler yaşadınız? Lisede son senenin nasıl geçti, maliye bölümünü daha önce istiyor muydunuz?**

“Maliye bölümü son ana kadar düşündüğüm bir bölüm değildi, o zamanlar diyetisyen olmak istiyordum. Son sene sınav öğrencisi olarak fazlasıyla baskı hissettim. Hem sınav senemdi hem de sayısal öğrencisiydim, üstümde fazlasıyla yük hissediyordum. Daha sonra edebiyat yapabildiğim için eşit ağırlık bölümlerine bakmak istedim. Edebiyat yapabiliyordum, belgesel izlemeyi çok sevdiğim için coğrafya bilgim de fena sayılmazdı. Son birkaç hafta edebiyat çalışarak sınava girdim. İdari ve İktisadi Bilimler Fakültesinde olan bölümlere baktığımda maliye bölümünün diğer bölümlerden daha kapsamlı olduğunu fark ettim ve maliye yazmaya karar verdim.’

- **Maliye bölümünden biraz bahseder misiniz?**

“Maliye bölümünde hukuk, ekonometri, muhasebe gibi birçok ders var yani çok yönlü bir bölüm. Maliye bölümü mezunları KPSS-A ile kamu kurum ve kuruluşlarında görev alabilir; müfettiş, uzman, kontrolör olabilir ayrıca kaymakamlık ve valilik gibi idari yönetimde de görev alabilirler.’

- **Maliye bölümünü diğer İİBF bölümlerinden ayıran özellikler var mı, bunlar neler?**

“Az öncede belirttiğim gibi maliye bölümünü benim tercih etmemi sağlayan çok yönlü oluşu. KPSS-A’da işletme, hukuk, maliye, muhasebe... Bu derslerin hepsi maliye bölümünde olan dersler. Bana göre bu Maliye’yi diğer bölümlerden biraz daha ayırıştıran bir unsur. “

- **Üniversite tercihi yapacak öğrencilere tavsiyeniz var mı varsa neler?**

“Üniversite sınavına iyi çalışmalarını gerekiyor ancak bunu yaparken kendilerine vakit ayırmayı unutmasınlar. Sınav kaygısı yaşayabilirler veya hangi bölümü yazacaklarına karar verememiş olabilirler ama istedikleri bölümü yazmak için ellerinden geleni yapınlar.’

- **Sizce bir üniversitenin kampüsü olması önemli mi?**

“Şöyle diyeyim derslerin bittikten sonra kampüste sakin ve sessiz bir şekilde dinlenmek şehrin karmaşasından uzakta kalmak güzel bir şey’

- **Kaymakamlık hakkında da sorum var, kaymakamın görevleri nelerdir ve bazen belediye ile yetkileri karıştırılabilir bunu anlatır mısınız?**

“Kaymakamlar bir ilçede olan hemen hemen her şeyden sorumludur asayiş, sağlık hatta veterinerlik hizmetlerinden bile. Belki haberiniz vardır, geçen günlerde ülkemizde şap hastalığı riski vardı. Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğümüz ile gerekli istişareleri yaptık ve hayvanları hemen aşılamaya başladık. Kaymakamlar devleti ilçelerde temsil etmek için görevlendirilen kişilerdir. Kısaca köyler de dâhil her yere hizmet götürme yükümlülüğü vardır. Belediyenin ise görev alanı ilçe merkezi ile sınırlı kalmaktadır ve daha çok kamu düzenini sağlamakla yükümlüdür. Kaymakam, belediyenin hata yaptığı yerlerde uyarı yapabilmektedir.’

- **Bir Kaymakam kariyerinde ne kadar yükselebilir?**

“Çıkabilecekleri farklı mevkiler vardır ilgi alanlarına göre vali, vali yardımcısı olabilirler veya bakanlıklarda idari müfettiş, kontrolör hatta bakan yardımcısı bile olunabilir. Bu biraz sizin nasıl bir doğrultuda gitmek istediğiniz ile ilgili bir şey.”

- **Kaymakam olmak için hangi yeterlilikler ve özellikler olmalı, hangi sınavları geçmeli?**

“En önemli özellik insanları sevmek çünkü gün boyunca her yaştan her kişiyle konuşmak problemlerini dinliyoruz. Aynı zamanda soğukkanlıda olması gerekmektedir önce kendini yönetebilmeli insan ilçeyi yönetmek için. Yönetici bir karaktere sahip olmak ve özgüvende gereken özelliklerdir.”

Sınavına gelirse ise İçişleri Bakanlığı YÖK ile birlikte 100 soruluk bir sınav hazırlıyorlar. Bu sınavlara 15-20 bin kişi katılıyor ve yaklaşık 100 kişilik kontenjan açıklanıyor, benim senemde 110 kişi alınmıştı. Açılan kontenjanın 4 katı kişi mülakata çağrılıyor yani 110 kişi ise 440 kişi mülakata çağrılıyor. Bu mülakatta yüksek mevkili 3 kişi oluyor benim mülakatıma şuan ki Edirne ve Uşak valisi katılmıştı. Mülakatta önemli olan doğru cevap vermek değil hitabet, kendini nasıl açıkladığın jest ve mimiklerde etkili oluyor.”

- **Piraziz’in ilk kadın kaymakamı olarak ne hissediyorsunuz, halktan nasıl bir tepki aldınız?**

“Ben ilçede göreve başlayana kadar İlk kadın kaymakam olduğumu bilmiyordum ilk geldiğimde öğrendim bunu. Tabi ki beni ilk gördüğünde şaşırın insanlar oluyor çünkü toplumumuzda şöyle bir yanlış algı var, kaymakamlık mesleği daha çok erkekler ile bağdaşmış bir meslek ama öyle kötü bir tepki almadım, beni gayet sıcakkanlı bir şekilde kabul ettiler.”

- **Bakanlığa göre Kadın Kaymakam sayısı 2016 yılında 32 iken 2022 yılında 3 kat artışla 101’e çıkmış, siz daha önce ayrımcılık yaşadınız mı veya zorlandığınız bir dönem oldu mu?**

“Az önce de bir nevi cevap vermiş oldum aslında. Ama şunu söyleyebilirim daha önce kadın bir kaymakam ile çalışma şansım oldu staj döneminde ve bu kesinlikle benim açımdan bir şanstı. Halk ilk gördüğü zaman ne kadar şaşırırsa da genel olarak bir ayrımcılık ile karşı karşıya kalmadım.”

- **Peki, son soru olarak rol model aldığınız birisi var mı hayatınızda?**

“Aslında iki kişi var rol model aldığım. Bunlardan ilki Şehit Kaymakam Muhammed Fatih Safitürk, kendisi ile küçüklüğümde tanışma fırsatım oldu. Kendisi büyüdüğüm ilçenin kaymakamıydı daha sonra Mardin Derik’te kaymakamlık yapmaya başladı ve maalesef ki 2016 yılında kaymakamlıkta yapılan terör saldırısında şehit düştü. Rol model aldığım ilk kişidir kendisi. İkinci kişi ise birlikte çalışma fırsatı bulduğum Ankara Gölbaşı Kaymakamı Tülay Baydar Bilgihan’dır. Kendisinin yanında staj yapma fırsatı buldum ve bir kadın kaymakamın yanında staj yapmanın bana çok şey kattığını düşünüyorum. Gelecekte onun gibi bir kaymakam olmak isterim.”

BİR EKİM GEÇESİNİN SABAHİ

Yıl 1923 bir ekim gecesinde, yemek sofrasındaiken şöyle söyledi Atatürk, "Efendiler, yarın Cumhuriyeti ilan edeceğiz."

Evet, evet dediği gibi de yaptı atamız. Rengi gökyüzünden denizin yüzeyine yansımış maviliğin, o şefkatli tonlarında olan, ışıltılı parlayan gözlerinden saçılan umut dalgalarıyla, o gecenin sabahında ilan etmiştir Cumhuriyeti. Kadınların güzel yüzlerindeki nurlu tebessümünü, çocukların küçük yüreklerindeki büyük umutlarını, geleceklerini armağan etmiştir bize. Analarımızı gözlerindeki yaşların artık savaşa değil hürriyete döküldüğü, bu sanlı toprakların altında birer inci misali serilen ay yüzlü Mehmetçiklerin emeklerinin boşa gitmediği bir vatanı vermiştir bizlere. Belki bedenleri değil ama ruhları artık hür olan, bağıranık Mehmetçiklerin dillerindeki türküdür Cumhuriyet. Savaşın gerisinde bıraktığı nahos izlere, viran olmuş şehirlere, harabe kalplere, sisli, soğuk ve karanlık o günlere güneşi doğdurmuştur Atatürk. Bir kız çocuğu olarak benim sesim, fikirlerim, seçimlerim ve haklarım doğmuştur o gün. Yani kadınların arka planda bırakıldığı, susturulduğu, insandan sayılmadığı, okutulmadığı, fark edilmediği ve halkın bir mahkûmdan farksız olduğu o kara günlerin, kara sayfalarını yırtıp atmıştır Atatürk. Kolay kazanılmamıştır Cumhuriyet. Kendi cenaze namazlarını kılan askerlerimizin, cephe arkasında gözü yaşlı sevdalıların, anaların, bacıların "Acaba geri dönecekler mi?" sorularıyla yanıp tutuşan yüreklerinin eseridir bu vatan. Bugün, şimdi tam burada var olabilmemiz; geceleri gündüz gibi yaşamış, karınları aç ancak iman dolu yürekleri tok olan aziz Türk askerlerimizin, mert komutanlarımızın ve onları yetiştirip "Vatan sağ olsun!" diyerek ölüme yollayan, ellerinden ve yüreklerinden öpülesi analarımızın, hatta okuması, gençliğini yaşaması gerekirken şanlı al bayrağım uğruna şehit düşen, daha benim yaşlarımda, on beş yaşlarında olan koca yürekli, erdemli gençlerimiz sayesinde. Benim canımdan çok sevdiğim milletim, kardeşlerim, analarım, babalarım, abilerim, ablalarım ve bana geleceğimi vaat eden öğretmenlerim; bugünü, yani Cumhuriyetin bu ülkeye getirildiği o kudretli günü unutmayın. Bugünü yaşayın, yaşatın. Kalplerinizde, yüreklerinizde ve tüm ruhunuzda hissedin özgürlüğünüzü. Kanatlarınızı açın ve uçun uçabildiğiniz kadar. O gün uçmayı öğrendiğimiz gündür. O gün kafeslerin açıldığı gündür işte, o gün gerçek medeniyete doğru kanat çırpmaya başladığımız gündür.

Atamızın bize vermiş olduğu bu kıymetli hazineyi, emaneti koruyun. Çünkü Cumhuriyet egemenliğin kuruluşudur. Boyun eğmeyişiñ simgesi, bir vatanın yeniden kuruluşu ve aynı zamanda kurtuluşudur. Analarımızın gözlerindeki yaş, babalarımızın alınlarındaki ter, kadınlarımızın sesi, çocuklarımızın saf tebessümleridir. Cumhuriyet tüm şehitlerimizin bizim için döktüğü kanda, altında yattığı topraktır. Bizim refahımız, Cumhuriyetimiz, askerlerimizin ellerindeki süngünün, Seyit Onbaşı'nın sırtına yüklediği top mermisinin, Elif'in kağnısının, bir annenin ıslanması diye çocuğunun üstünden alıp, cephanenin üstüne serdiği battaniyenin, nazlı al bayrağımdaki ay yıldızın, kudretli Türk askerlerinin dillerinden düşmeyen Kelime-i Şehadet'in Mehmet Akif'in şiirlerinin ve Atamızın buğday sarısı saçlarının, gökçeliği derin gözlerinin içerisinde dir Şimdi ise Cumhuriyet biz gençlerin kalemlerinde, akıllarında, fikirlerinde ve yüreklerindeki vatan sevgisinde yatmaktadır.

Cumhuriyet ulusun egemenliğinin iplerini kendi eline almasıdır. Yani onun gelişiyile doğmuştur bağımsızlık. Bir düşünsenize şu anda Cumhuriyet olmasaydı nasıl olurdu bu ülke? Bir sürüden farksız olmaz mıydık? Ülkenin onuru tek bir kişinin ayakları altına serilseydi, kişilere kul olmaz mıydık? Ki öyle değil miydi önceden. Cumhuriyetsiz vatan zincire vurulmuş bir vatandır ve bu yüzden Cumhuriyet Türk'e yakışan en güzel yönetim biçimidir. Boyun eğmemek, namertlerin altında ezilmemek ve dik durmak yakışır ancak Türk evladına.

Ben bir kız çocuğuyum ve şu anda burada sesimi duyurabiliyor, okuyup yazabiliyorsam bunu Atamızın elleriyle dikmiş olduğu Cumhuriyet ağacına borçluyum. Çünkü Cumhuriyet üstünden asırlar geçse dahi yazılmaya, okunmaya, hatırlanmaya devam edilmeli, tarihimiz bilinmelidir. Ve benim görevim de bunu unutturmamak, bir sonraki nesillere taşımaktır. Bugün 29 Ekim ve bundan tam 99 yıl önce, yani 1923'te ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ümüz Cumhuriyetin fidanını dikmiştir bu topraklara. Umuyorum ki köklerini tüm Anadolu'ya salmış olan bu ağaç asla kurumayacaktır. Yaşasın Cumhuriyet! Yaşasın Hürriyet! Yaşasın bizlere bu hakları sağlamış olan, ülkemizin koca yürekli yiğit kahramanları!

Elifnaz DEMİR
10/C

Kompozisyon Yarışması İl Birincisi

MELTEM RÜZGARİ

Ben berberin yanında çalışan bir çırağım. Ortaokul mezunuyum, hatta mezunu bile değilim. 8. sınıfı doğru dürüst bitirdiğim söylenemez. Baba desen yok, anne desen yok. Klasik, kendi ayakları üzerinde durmaya çalışan bir adamın hikâyesi gibi işte. Şükürler olsun ki bir nenem var. Küçükken ırgat diye alıydı beni. Sonra baktı ki bu oğlanın ne anası var ne babası. Çocuğu belledi, büyüttü beni. İki katlı ahşap evinin bir odasını bana ayırdı. Kendimi bildim bileli nenemle orada yaşıyorum.

Bir de yanında çalıştığım berber Sami Abi var. Haftanın yedi günü onun yanında çalışır, gün sonu kendime düşen payı alırım. Allah razı olsun zor durumda bırakmadı beni hiç. Bir kız gördüydüm yanında. Başlarda bilmiyordum onun kızı olduğunu. Gerçi ne bileydim. İsmi Meltem. Ne güzel isim. Sabaha kadar nenem Meltem diyerek uyutsa beni. Neyse işte. Sami Abi'nin kızı geldiği bir kere berbere. O gün de adeta kıyamet kopuyordu. Öyle bir rüzgâr esiyordu ki. Biz de o sırada Sami Abi'yle içeride oturmuş çay içiyorduk. Zaten o kıyamette ne gelen olurdu ne giden. Ama Meltem geldi. Bir anda kapı açıldı. Toz, toprak ne varsa rüzgârla birlikte girdi içeri. E bir de Meltem girdi. Girmesiyle birlikte alımdan vurulmuşa döndüm. Gözümü kırpmadım. Bakakaldım öyle. Toz, toprak gözüme giriyor ama benim umurumda değil. Kapı hâlâ açık duruyor, Meltemle birlikte gelen rüzgâr yüzümü okşuyordu. Ağzından çıkan ilk ve tek söz "Baba" oldu. Ne güzel baba demişti. Benim babam yoktu ama Meltem istesin ben hem ana hem baba olurum ona.

Sami Abi kızıyla çıktı dışarı. Kapıyı kapadılar. Meltem'in gidişyle dizlerimin bağı çözüldü. Ben çöktüm dizlerimin üstüne. Demek Sami Abi'nin kızı ha! Kız ama nasıl kız.. Gözleri masmavi. O mavi öyle bir mavi ki, baktığı her yere bahar geliyor sanki. Vurulmuşum ben. Hem de en derinden.

Dediğim gibi birkaç kere gördüydüm ben bu kızı. Ama uzaktan gördüydüm. Ne bileydim bu kadar güzel olduğunu. Ah! Hele o rüzgâr.. Meltem'le gelen o rüzgâr yüzüme çarptığından beri ne zaman hafif bir rüzgâr esse, sanki Meltem'in girişiyle esen rüzgârmişçasına tazelenir hislerim. Her rüzgâr estiğinde Meltem Rüzgârı olur o rüzgâr. Deniz kıyılarında esen Meltem rüzgârları benim Meltem'im rüzgârının yanında halt etmiş.

O günden beri sadece uzaktan bakmakla yetinirim. Ben Meltem'i severim ama o bana bakmaz. Ben severim ama o bana bakmaz. Meltem bana varsa bile babası bana komaz. Sami Abi'nin yanına giderken yüreğimin Meltem diye çarpan tarafını söker öyle çıkarım evden. Ama o parça durur mu durmaz. Peşime takılır. Kurtulamam.

Öylesine derin öylesine içten seviyorum Meltem'i. Berberin kapısına gelir babasıyla ayaküstü muhabbet eder sonra gider. Ama nereye gider kime gider hiç bilemedim. Hislerim beni ne hale sokar, neyerim bilemedim. Yine Meltem'in berberin kapısında babasıyla sohbet ettiği bir gündü. Meltem elinde bir zarf tutuyor, Sami Abi ise gülümsüyordu. Ben de o sırada içeride Meltem'i izliyordum.

Düşünüyordum. Keşke Meltem'in yanına gitmeye azıcık cesaretim olaydı da konuşabileydim. Ah keşke diyebilseydim.. Ona bakmaya doyamadığımı.. Onu her gördüğümde yüreğime sırça saplandığını.. Meltem'in bir anda içeriyi izlemeye başlamasıyla düşlerimden sıyrıldım. Ah o gözler! Her baktığımda beni mest eden o gözler! Meltem elindeki zarfı babasına uzattı. El salladı ve uzaklaştı. Çok vakit geçmedi. Sami Abi içeri girdi. "Ula çaylak kalk bi çay söyle bakayım!"

"Tamam, abi' deyip fırladım. Sami Abi arkamdan yakaladı:

" Habu zarfı al da çaycı Hüseyin'e veriver, Sami Abi kızını gelin ediyor gelin demeyi de unutma!"

O an n'aptım ne ettim hiç bilmiyorum. Zarfı ne zaman aldım, çaycı Hüseyin'e ne zaman verdim bilmiyorum. Küçükken coşkuyla koşturduğum ebelemeç oynadığım Giresun sokakları dar oldu bana. Caddede yürürken nefesim kesildi. Durdum. Yere çöktüm. İki çöküşüm vardı. Biri Meltem'i gördüğüm an, biri de başkasına vardığını duyduğum an..

Günler geçti. Ne berbere gittim, ne Meltem yolu gözledim. Odamda oturdum Meltem'i yazdım. Nasıl güzel olduğunu, o mavi mavi parlayan gözlerini. E tabii bir de başkasına yâr olduğunu. Ara sıra nenem gelir, yanıma oturur, beni dinler ve giderdi. Nenem olmasa o odada çürüyüp giderdim. Gerçi nenem olmasaydı o odada olmayacaktı ya işte. Nenem iki haftanın üstüne zorla çıkardı beni odadan. "Çık dışarı oğlum, bi hava aliver artık."

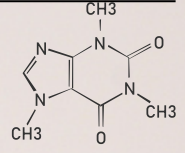
Ha bir de Sami Abi şey dermiş "Hayırsız uşak, tam da düğün arifesinde bıraktı beni, her işe koştur koştur canım çıktı ya la!" Berbere gitsem mi gitmesem mi iki arada bir derede kaldım. Sonra Sami Abi'ye yeterince ayıp ettiğimi düşünüp berberin yolunu tuttum. Tam berberin sokağına dönecektim ki Meltem'i Erdal Abi'nin bakkalından çıkarken gördüm. Berbere değil çevre yoluna doğru gidiyordu. Sahile kadar takip ettim. Yaptığım şeyin farkındaydım. Sadece merak ediyordum. O gün rüzgâr kuvvetliydi. Çevre yolundan çok fazla araba geçiyordu. Meltem cebinden telefonunu çıkarıp usulca kulağına götürdü. Rüzgârdan, yol sesinden Meltem'in konuştuğunu duymam imkânsızdı. Sonra Meltem'in sesi yükselip netleşmeye başladı. Yavaşladı ve karşıya geçmek için yola adım attı ki bir fren sesiyle Meltem'in sesi kesildi. Sadece arabayı ve Meltem'in elinden fırlayan telefonu gördüm.

Sonrası..

Sonrası yok. Olsa bile anlatamam, dilim varmaz. İlk başta sevdiğimi el aldı diye sızlanıyordum, şimdi sevdiğimi toprak aldı. Lâl oldum. O günden sonra rüzgâr esmez oldu. Hiç çiçek açmadı. Meltem'im gözlerini kapadığından beri hiçbir yere bahar uğramadı. O günden sonra güneş hiç doğmadı. Maviye muhtaç bir dünyada yaşıyordum sanki. Öyleydi de. Benim tek mavim, tek rüzgârım Meltem'imdi.

Onu hep uzaktan seyrettiğim gibi, bu dünyadan gidişini de uzaktan seyrettim. Meltem'in olmadığı yere dünya demem artık. Benim için burası koskoca bir mezarlık. Burada bütün çiçekler mezar süsü, bütün çiçekler ölü..

KİMYA HER YERDE

Çok uzun yıllar önce gezegenimiz henüz yeni oluşmaya başladığı milyonlarca yıl öncesinde sadece 100 kadar kimyasal elementin atomlarından oluşmaktaydı. Milyonlarca yıl geçti,koşulşar değiştii, doğanın dev laboratuvarı çalışmaya başladı. Kimyasal maddelerin çeşitliliğinin artması ,gerçekleşen kimyasal reaksiyonlara bağlıdır. Çevremizde yer alan hemen tüm nesnelere kimyasal maddelerden, kimyasal elementlerin çok çeşitli birleşimlerinden oluşur.

Yeryüzündeki maddelerin yalnızca önemsiz, bir kısmı saf halde bulunur. Bunlar soy gazlar, platin metalleri, çeşitli biçimlerde karbondur, hepsi de bu kadardır.

Örneğın, bir kimse “saniye” sözcüğünü söylerken beyinde pek çok kimyasal işlem olmalıdır. Konuşur, düşünür, eğlenir ya da üzülürüz; bütün bu eylemlerin arkasında milyonlarca kimyasal tepkime vardır.

Bu tepkimeleri asla göremeyiz, ama her gün, tümüyle gelişigüzel, durup düşünmeden gözlemlediğimiz birçok kimyasal tepkime de vardır. Bir bardak demli çaya bir dilim limon koyarız ve çayın rengi açılır. Kibriti çaktığımızda bir tahta parçası alev alev yanar ve kömüre dönüşür. Bunların tümü kimyasal tepkimedir.

İnsanlar ateş keşfetti, onlar bizim ilk kimyacılarımız oldu çünkü yanma tepkimesini buldular. Böylece şu anda uzaya giden roketlerin ateşleme mekanizmasının en temel tepkimesi insanlığın kimya ile ilerlemesinin sadece çok küçük bir basamağı oldu aslında.

Yani düşündüğümüzde, beslendiğimizde, her nefes alıp vermemizde kısacası kimya hayatımızın her saniyesinde..

Sahra KAPLAMA
Kimya Öğretmeni

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

- Hem vücudumuzdaki karbon gazını boşaltmak hem de daha çok oksijen alabilmek için esniyoruz.
- Limonun, aynı miktardaki çilekten daha fazla şeker içerdiğini biliyor muydunuz?
- Değerli taşlar birkaç elementten oluşur ama elmas için durum farklıdır. Elmas sadece ve sadece karbondan oluşur.
- Metal deyince renk olarak aklımıza gri gelir, çünkü çoğu metal bu renktedir. Bunu okuyunca, sarı rengiyle altın ve turuncuya çalan rengiyle bakır aklınıza geldiyse onların birer istisna olduğunu bilmelisiniz.
- Sizce soğuk su mu daha çabuk donar yoksa sıcak su mu? Sorunun cevabı, sıcak suyun soğuk sudan daha çabuk donduğu şeklinde olmalıdır.
- Mars'a, yüzeyi kızıl renginde olduğu için Kızıl Gezegen dendiğini biliyorsunuz. Bu kızıl görüntünün nedeni, demir oksit ya da pas kalıntıları..
- Susuzluk hissettiğimizde vücudumuzdaki suyun yaklaşık %1'lik kısmını kaybetmiş oluruz.
- Yer kabuğunda, suda ve atmosferde en fazla bulunan element oksijendir.
- Çok fazla su içerek hastalanmak ve ölmek bilimsel olarak mümkündür.
- Doğadaki en pahalı element Kaliforniyum'dur. 1 gramının yaklaşık değeri 68 milyon dolardır.

Adres : Giresun Sosyal Bilimler Lisesi Aksu Mahallesi 49.Sokak No/43 Merkez/GİRESUN
Telefon : 0(454) 215 76 71 - 72
Faks : 0(454) 215 76 71
E-posta : 759825@meb.gov.tr
Web Sitesi : <http://giresunsbl.meb.k12.tr>